

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ (І. І. Тюрменко)
« _____ » _____ 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»

Тема: «Формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України»

Виконавець: здобувачка вищої освіти ДК-221 М Гура Валерія Сергіївна

Керівник: кандидат історичних наук, доцент Халецька Леся Пилипівна

Нормоконтролер: кандидат історичних наук, доцент Халецька Леся Пилипівна

(підпис)

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра історії та документознавства
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Освітньо-професійна програма – «Документознавство та інформаційна діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ І. І. Тюрменко
«_____» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

Гури Валерії Сергіївни

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України», затверджена наказом ректора від «19» вересня 2023 р. №1834/ст.
2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12.2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків загальним обсягом 112 сторінок, з них обсяг основного тексту – 95 сторінка, список використаних джерел нараховує 97 позицій.
4. Зміст пояснювальної записки: Вступ. Розділ 1. Стан розроблення теми, джерела та методи кваліфікаційної роботи. Розділ 2. Теоретичні основи створення інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти. Розділ 3. Інформаційно-комунікативний онлайн-простір спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови. Висновки. Список використаних джерел. Додатки.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: знімок екрану сторінки офіційного вебсайту спеціалізованої школи № 137; знімок екрану офіційної сторінки спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук»; знімок екрану офіційної сторінки спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Ютуб»; знімок екрану сторінки Classroom спеціалізованої школи № 137; знімок екрану сторінки спеціалізованої школи № 137 «Електронний журнал»; знімок екрану сторінки освітньої платформи «На Урок».

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Визначення та обґрунтування теми кваліфікаційної роботи	02.09.2023	
2.	Оформлення завдання на виконання кваліфікаційної роботи. Складання плану роботи. Узгодження з керівником	08.09.2023	
3.	Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження. Підбір, опрацювання, вивчення літератури та джерел з теми дослідження	18.09.2023	
4.	Виконання індивідуальних завдань з теми роботи	22.09.2023	
5.	Написання основної частини, вступу та висновків	30.10.2023	
6.	Оформлення роботи та подання її на перше читання керівникові	02.11.2023	
7.	Опрацювання зауважень та виправлення недоліків	10.11.2023	
8.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	30.11.2023	
9.	Проходження нормоконтролю	01.12.2023	
10.	Подання роботи на перевірку на плагіат	07.12.2023	
11.	Подання роботи на рецензування	11.12.2023	
12.	Подання остаточного варіанта на кафедру	18.12.2023	
13.	Захист роботи	25.12.2023	

7. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант (посада, П.І.Б.)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв

8. Дата видачі завдання: «08» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Л. П. Халецька
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ В. С. Гура
(підпис випускника)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи ОС «Магістр» на тему: «Формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України»: 95 сторінок, 6 ілюстрацій, 97 використаних джерел, 4 додатки.

ОНЛАЙН-ПРОСТІР, ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ІНСТРУМЕНТИ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЇ, ІНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВНИЦТВА.

Об'єкт дослідження – інформаційно-комунікативний онлайн-простір закладів загальної середньої освіти України.

Предмет дослідження – інформаційно-комунікативний онлайн-простір спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови.

Мета дослідження – узагальнення наукових знань про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору в загальноосвітніх закладах України на прикладі спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови; виявлення досягнень, проблем і окреслення перспектив розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва.

Методи дослідження: аналізу, синтезу, описовий, спостереження, порівняння, графічний, бібліографічний, джерелознавчий, метод узагальнення.

У кваліфікаційній роботі розкрито поняття, сутність, структура інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти; охарактеризовано інструменти онлайн-комунікації, висвітлено формування інформаційно-освітнього онлайн-простору загальноосвітнього навчального закладу; з'ясовано завдання, охарактеризовано та визначено результативність функціонування інтернет-представництв спеціалізованої школи № 137 м. Києва, охарактеризовано її віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір; визначені досягнення, проблеми та окреслені перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. СТАН РОЗРОБЛЕННЯ ТЕМИ, ДЖЕРЕЛА ТА МЕТОДИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	13
1.1. Історіографічна та джерельна база кваліфікаційної роботи.....	13
1.2. Методи дослідження.....	34
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАТИВНОГО ОНЛАЙН-ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	39
2.1. Поняття, сутність, структура інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти	39
2.2. Інструменти онлайн-комунікації загальноосвітнього навчального закладу: організаційний та інформаційний аспекти.....	43
2.3. Формування інформаційно-освітнього онлайн-простору закладу загальної середньої освіти.....	53
РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ОНЛАЙН-ПРОСТІР СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 137 М. КИЄВА З ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	63
3.1. Інтернет-представництва спеціалізованої школи № 137 м. Києва: завдання, характеристика, результативність функціонування.....	63
3.2. Віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва.....	73
3.3. Досягнення, проблеми, перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн- простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва.....	76
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	109

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному інформаційному суспільстві інтернет-простір відіграє ключову роль у комунікації та обміні інформацією. Заклади загальної середньої освіти не є винятком і також залучаються до інтернет-простору для представлення своєї діяльності, навчальних програм, досягнень та інших аспектів освітнього процесу. Це базується на кількох ключових аспектах.

По-перше, сучасна освіта набуває все більш цифрового характеру. Віртуальні технології та онлайн-ресурси вже стали неодмінною частиною навчального процесу, і це тенденція, яка буде лише зростати. Завдяки цифровій трансформації освіти виникають нові можливості для створення інформаційно-комунікативного онлайн-простору, який сприяє покращенню доступу до освіти, співпраці та взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

По-друге, українські заклади загальної середньої освіти потребують ефективного розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору. Це стосується як державних, так і приватних шкіл. Створення зручного та функціонального вебсайту, впровадження електронних платформ для навчання та спілкування, організація електронної звітності та зворотного зв'язку – все це є важливими завданнями для забезпечення якісної освіти та задоволення потреб учнів, вчителів та батьків.

По-третє, інформаційно-комунікативний онлайн-простір має потенціал не лише поліпшити навчальний процес, але й змінити його парадигму. За допомогою цифрових інструментів можна створити інтерактивні навчальні матеріали, сприяти індивідуалізації та адаптації до потреб учнів, використовувати нові методики та підходи до навчання. Такий простір може стати платформою для розвитку критичного мислення, творчих навичок та цифрової грамотності учнів.

Дослідження з формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України є важливим і актуальним завданням, оскільки воно сприятиме розробці та впровадженню стратегій та рекомендацій для оптимального використання цифрових інструментів у навчальному процесі. Це допоможе забезпечити сучасну, ефективну та доступну освіту для українських школярів, що є важливим аспектом в контексті розвитку освітньої системи країни.

Одним із ключових факторів актуальності даного дослідження є зростання значення онлайн – комунікації та доступу до інформації. За даними Інтернет Ворлд Статистікс [48] станом на 2021 рік майже 60% населення світу мало доступ до інтернету. Це означає, що потенційна аудиторія для інформаційного представлення та комунікації шкіл в інтернеті є великою та постійно зростає. Формування простору ефективної онлайн-комунікації стає ключовим фактором для залучення учнів, батьків та громадськості до діяльності школи.

Другим фактором актуальності є вплив пандемії COVID-19 на систему освіти. Вимушений перехід на дистанційне навчання підкреслив важливість наявності ефективної онлайн-присутності для шкіл. Інформаційне представлення шкіл в інтернет-просторі стало необхідним засобом забезпечення доступу до навчальних матеріалів, комунікації з учнями та батьками, а також забезпечення неперервності освітнього процесу.

Третім фактором актуальності даного дослідження є освіта у період війни. Вторгнення росії до України суттєво вплинуло на всі сфери життя, зокрема на освітню систему. У період війни, коли стабільність та безпека учнів під загрозою, інформаційне представлення закладів освіти в інтернеті стає необхідним і важливим інструментом для забезпечення нормального функціонування освітніх установ та забезпечення доступу до освіти як для учнів, так і для їх батьків [65]. Війна може призвести до евакуації, знищення або непридатності для навчання фізичних приміщень шкіл. У цьому контексті інформаційно-комунікативна

діяльність закладів освіти в інтернеті стає засобом забезпечення доступу до освіти для учнів, які не можуть відвідувати школу особисто під час війни.

Важливо зазначити, що в умовах війни, коли можуть бути порушені зв'язки та комунікації, створення інформаційно-комунікативного простору закладу загальної середньої освіти в інтернеті допомагає зберегти зв'язок між школою, учнями та батьками. Це створює можливість для обміну інформацією, організації дистанційного навчання та підтримки учасників освітнього процесу у складних умовах. Також це надає можливість впроваджувати інноваційні підходи, такі як дистанційне навчання, використання відеоконференцій та інших інструментів, що забезпечують якісну освіту навіть у воєнний період.

Додатковою причиною актуальності дослідження є наявність нормативно-правової бази, яка регулює інформаційне представлення закладів освіти в інтернеті. В Україні існує низка законодавчих актів, які встановлюють вимоги та регулюють процес інформаційного представлення освітніх закладів.

Одним із таких документів є Закон України «Про освіту» [8]. Він визначає загальні принципи організації освітнього процесу та стандарти якості освіти. Відповідно до цього закону заклади загальної середньої освіти мають забезпечувати доступ до інформації про свою діяльність та навчальні програми через різні канали, включаючи інтернет-простір.

Для більш конкретного регулювання інформаційного представлення закладів освіти існують інші нормативні акти, наприклад, постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про вебсайт закладу загальної середньої освіти» [18]. Цей документ містить вимоги щодо структури, змісту та оновлення вебсайту школи, який є одним з основних каналів інформаційного представлення школи в інтернеті.

Крім того, існують нормативні документи, що регулюють питання захисту персональних даних і конфіденційності в інтернеті. Наприклад, Закон України «Про захист персональних даних» [5] містить положення, які стосуються збору,

зберігання та оприлюднення персональних даних у контексті інформаційного представлення освітніх закладів в мережі «Інтернет». Врахування цих вимог є важливим аспектом інформаційного представлення, оскільки забезпечує захист приватності користувачів та дотримання законодавства у цій сфері.

Дослідження формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України спрямоване на виконання вимог законодавства та вдосконалення процесу інформаційного зв'язку між школами та громадськістю. Це важливо для забезпечення прозорості, доступності та якості інформації про освітні заклади, що сприяє підвищенню довіри громадськості до системи освіти та активному залученню стейкхолдерів до освітнього процесу.

Науковці в Україні активно проводять дослідження, спрямовані на вивчення та вдосконалення інформаційного представлення закладів загальної середньої освіти в інтернет-просторі. Ця тема є предметом багатьох наукових публікацій, дисертацій і наукових досліджень.

Основною базою для дослідження та написання кваліфікаційної роботи в першу чергу є нормативно-правові документи, а саме: Конституція України [1]; Закони України «Про освіту» [8], «Про інформацію» [2], «Про захист персональних даних» [5], наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси» [23], «Про використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі» [22] та інші нормативні документи, які регулюють формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України.

У сучасному науковому дискурсі електронні інформаційні ресурси є предметом уваги значної кількості вітчизняних авторів. Зокрема особливості розробки, накопичення та використання нових форм джерел в контексті впровадження інформаційних технологій розкрито в працях О. Іванової [70],

Н. Кравченко [73], М. Крамаренко [74], Т. Литвинової, Т. Теперикової [78], М. Степанової [86], А. Шевченко [91], J. Novi, M. Vaaja, L. Toikka [97], S. K. Tompkins [96] та інших.

Зв'язок з науковими програмами, планами і темами. Матеріал для написання кваліфікаційної роботи збирався на основі вивчення вебсайту спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови [31], сторінки школи у соціальній мережі «Фейсбук» [39] та ютуб-каналу [40]. Вебсайт спеціалізованої школи I-III ступенів №137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови є офіційним джерелом для розміщення даних про школу, її освітніх програм, навчальних матеріалів, інформації про досягнення учнів, кадровий склад тощо. Офіційні сторінки в соціальних мережах, а саме «Фейсбук» та «Ютуб», висвітлюють шкільну та позашкільну діяльність учнів та школи.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження – узагальнення наукових знань про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору в загальноосвітніх закладах України на прикладі спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови; виявлення досягнень, проблем і окреслення перспектив розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи №137 м. Києва.

Завдання:

- проаналізувати стан наукової розробки теми та її джерельну базу;
- визначити методи дослідження;
- розкрити поняття, сутність, структуру інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти;
- охарактеризувати інструменти онлайн-комунікації загальноосвітнього навчального закладу;
- висвітлити формування інформаційно-освітнього онлайн-простору закладу загальної середньої освіти ;

- з'ясувати завдання, охарактеризувати та визначити результативність функціонування інтернет-представництв спеціалізованої школи № 137 м. Києва;
- охарактеризувати віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва;
- виявити досягнення, проблеми та окреслити перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва

Об'єкт дослідження – інформаційно-комунікативний онлайн-простір закладів загальної середньої освіти України.

Предмет дослідження – інформаційно-комунікативний онлайн-простір спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови.

Методи дослідження. У дослідженні використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи, а саме: методи аналізу та синтезу, описовий метод, спостереження, порівняння, графічний, бібліографічний метод, джерелознавчий метод та метод узагальнення.

Наукова новизна полягає у тому, що в роботі досліджено та проаналізовано формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови, виявлено проблеми та визначено перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості впровадження розроблених підходів і рекомендацій у закладах загальної середньої освіти в Україні. Це дозволить покращити якість комунікації між учасниками освітнього процесу, сприяти більш ефективному навчанню та співпраці між учнями, вчителями і батьками у віртуальному середовищі. Результати дослідження можуть стати

основою для розробки інноваційних програм і політик у сфері інформаційно-комунікативного освітнього простору, що сприятиме модернізації системи загальної середньої освіти в Україні. Також результати роботи можуть бути використані при підготовці навчальних курсів з дисциплін: «Комунікації в мережі інтернет», «Організація зв'язків з громадськістю», «Інформаційна культура».

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота виконана самостійно, всі основні результати дослідження належать авторові особисто. Публікації за темою дослідження є одноосібними.

Апробація результатів. Окремі аспекти кваліфікаційної роботи доповідалися на XXII Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» (м. Київ, 20 травня 2022 р.).

Публікації. Оприлюднені результати висвітлені у публікації:

Гура В.С. Інформаційна платформа «Znaймо» та її роль у популяризації та реалізації реформи шкільного харчування в Україні. *Політ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки* : тези доповідей XXI Міжнародної науково – практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: [у 2-х т.]. Т. 1. (м. Київ, 18-20 травня 2022 р.). Київ : НАУ, 2022. С. 86–89.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 97 найменувань. Загальний обсяг роботи – 107 сторінок (без додатків).

РОЗДІЛ 1

СТАН РОЗРОБЛЕННЯ ТЕМИ, ДЖЕРЕЛА ТА МЕТОДИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Історіографічна та джерельна база кваліфікаційної роботи

Джерельною та історіографічною базами кваліфікаційної роботи є нормативно-правові документи, наукові статті та дослідження, методичні рекомендації, публікації у фахових журналах та матеріали конференцій. Також були використані дані звітів та досліджень, проведених українськими та міжнародними організаціями з питань розвитку освіти. Під час дослідження було здійснено аналіз інформаційних ресурсів, вебсайтів та платформ, що використовуються у сфері освіти для формування онлайн-простору. Крім того були враховані документи локального призначення, які регулюють інформаційну діяльність та комунікацію в закладах загальної середньої освіти України.

Основні засади формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України викладено у таких нормативно-правових документах: Конституція України від 28 червня 1996 року [1]; Закони України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року [8], «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року [5], «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року [2], «Про повну загальну середню освіту» від 16 лютого 2020 року [12], «Про Національну програму інформатизації» від 02 лютого 1998 року [3], «Про доступ до публічної інформації» від 13 травня 2011 року [6], «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 року [9], «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05 жовтня 2017 року [10], «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року [11], «Про електронні комунікації» від 16 грудня 2020 року [13], «Про засади

запобігання та протидії дискримінації в Україні» [7]; постанови Кабінету Міністрів «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 04 січня 2002 року [15], «Про затвердження Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 року [16], «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади» від 12 червня 2019 року [17], «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID – 19, спричиненої коронавірусом SARS – CoV – 2» [19]; наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України «Порядок функціонування вебсайтів органів виконавчої влади» від 25 листопада 2002 року [20]; наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформації України «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного вебпорталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування вебсайтів органів виконавчої влади» від 25 листопада 2002 року [21]; наказ Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження вимог до дизайну та порядку погодження проектів дизайну офіційних вебсайтів (вебпорталів) органів виконавчої влади та офіційних вебресурсів, що пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, та Єдиного вебпорталу Кабінету Міністрів України» від 23 червня 2022 року [25]; Стандарт ДСТУ 3017:2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» від 22 червня 2015 року [30]; ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» від 31.12.2015 року [29].

Законодавчі та нормативно-правові документи є правовою основою діяльності навчальних установ різного рівня. У цих документах зафіксовано положення, обов'язкові для виконання.

Конституція України, як Основний Закон держави, закріплює права та свободи громадян, включаючи право на освіту та доступ до інформації [1]. Стаття 34 забезпечує кожному громадянину право на отримання, зберігання, використання та розповсюдження повної, достовірної та своєчасної інформації своєю діяльністю. Таким чином, ця стаття має непрямий вплив на формування інформаційно-комунікативного простору в освіті, спонукаючи заклади освіти гарантувати вільний доступ учнів та їхніх батьків до інформації, яка стосується навчального процесу. У статті 53 зазначено, що кожен має право на освіту. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, загальноосвітньої середньої та професійно-технічної освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, позашкільної, позауніверситетської, дистанційної та інших форм навчання. У контексті інформаційної епохи, пандемії COVID-19, війни росії проти України, дистанційне навчання, що передбачає формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору, стає вкрай актуальним. Хоча Конституція України не регулює безпосередньо питання створення інформаційно-комунікативного простору закладів загальної середньої освіти, вона закріплює основоположні права, на підставі яких може розгортатися діяльність у цьому напрямку. Відповідно до цих прав та свобод заклади освіти мають забезпечувати доступ до якісної, актуальної та достовірної інформації в онлайн-просторі [1].

Одним із ключових нормативних документів, який використовується у діяльності закладів загальної середньої освіти України при формуванні інформаційно-комунікативного онлайн-простору, є Закон України «Про освіту» [8]. Цей закон є основним документом, що визначає правові засади організації, управління та здійснення освітньої діяльності в Україні. Закон України «Про освіту» встановлює загальні принципи і норми, які регулюють освітній процес. Документ визначає основні права і обов'язки учасників освітнього процесу, принципи створення, функціонування та державного нагляду за закладами

освіти, а також визначає основні засади змісту, організації та розвитку освітніх програм і стандартів. У цьому Законі прямо не згадується про інформаційно-комунікативні технології. Проте він встановлює загальні принципи та норми, які регулюють освітній процес, і ці принципи можуть включати в себе використання інформаційно-комунікативних технологій.

Закон України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року [5] первинно спрямований на захист прав і свобод людини щодо обробки її персональних даних. Однак у контексті інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти його положення можуть бути особливо важливими з урахуванням взаємодії учасників освітнього процесу в онлайн-середовищі. Основні положення, які можуть бути актуальні для інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу, включають:

– Стаття 8 «Права суб'єкта персональних даних» зазначає права особи до інформації про себе, яка зберігається та обробляється. У контексті онлайн-освіти це може стосуватися інформації, яка зберігається на платформах дистанційного навчання або інших онлайн-сервісах, що використовуються школою;

– Стаття 11 «Використання персональних даних» описує, за яких умов дозволена обробка персональних даних. Це особливо актуально для освітніх платформ, які вимагають реєстрації та використання персональних даних учнів або вчителів. Також положення цієї статті вимагають від власників та розпорядників персональних даних забезпечувати надійний захист даних від незаконної обробки, втрати, знищення, пошкодження через недбале виконання своїх обов'язків. У контексті онлайн-освіти це стосується захисту інформації на платформах дистанційного навчання та інших використовуваних школою інструментів. Отже, хоча Закон України «Про захист персональних даних» не регулює безпосередньо формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітніх закладів, його положення вказують на необхідність врахування

прав та інтересів учасників освітнього процесу при використанні цифрових технологій та інформаційних ресурсів у системі освіти.

Закон України «Про інформацію» [2] регулює правові, економічні, соціальні та організаційні засади діяльності в сфері інформації. Це ключовий документ, який визначає права, обов'язки та відповідальність осіб-суб'єктів діяльності інформаційно-комунікативного онлайн-простору. Відповідно до Статті 5 Закону кожна особа має право на доступ до інформації, яка не є конфіденційною. У контексті освітніх закладів це стосується доступу до освітніх ресурсів, навчальних планів, програм та іншої інформації, яка є відкритою для загального користування. У Статті 10 зазначено, що органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності та господарювання, зобов'язані надавати інформацію за запитами громадян. Освітні заклади також підпадають під це положення, що акцентує увагу на важливості прозорості та доступності інформації. Таким чином, Закон України «Про інформацію» становить основу для формування безпечного, доступного та ефективного інформаційно-комунікативного простору освітніх закладів. Освітні заклади повинні дотримуватися цих положень при впровадженні та експлуатації онлайн-платформ та інших інформаційних ресурсів.

Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16 лютого 2020 року [12] є фундаментальним регулятивним документом у сфері освіти, який встановлює рамки і принципи загальної середньої освіти в Україні. Відповідно до Статті 6 «Доступність і якість освіти» Закон забезпечує право кожного громадянина на доступ до якісної освіти. В умовах сучасного цифрового світу це також передбачає доступ до електронних освітніх ресурсів і дистанційне навчання. Стаття 11 «Освітні програми» акцентує увагу на можливості інтеграції сучасних ІКТ у навчальний процес та розробці цифрового навчального контенту. Законодавчо закріплює за освітніми закладами право на впровадження та

використання інноваційних технологій, методик і форм навчання. Стаття 52 «Інформаційно-освітнє середовище» безпосередньо стосується питань формування інформаційного простору, включаючи використання сучасних ІКТ, створення та розвиток електронних ресурсів, платформ для дистанційного навчання тощо.

Закон України «Про Національну програму інформатизації» [3] є ключовим документом, який визначає стратегічні напрямки інформатизації суспільства в Україні. Декілька статей цього закону, хоч і опосередковано, але торкаються формування інформаційно-комунікативного простору в освітніх закладах. У Статті 3 «Основні завдання Національної програми інформатизації» підкреслено важливість розвитку інформаційної інфраструктури в Україні, включаючи освітні установи. Стаття 5 «Генеральний замовник» зокрема вказує на необхідність створення сприятливого середовища для широкого використання ІКТ в усіх сферах життя, включаючи освіту. Стаття 16 «Фінансове забезпечення Національної програми інформатизації» законодавчо закріплює забезпечення фінансової підтримки процесів інформатизації, включаючи ІКТ в освіті. Отже, не торкаючись прямо формування онлайн-простору освітніх закладів, Закон створює юридичну основу для інтеграції сучасних інформаційних технологій у різних сферах діяльності, включаючи освіту.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 травня 2011 року [6] регулює відносини, що виникають у процесі звернення за інформацією до суб'єктів, які її мають, а також передбачає механізми забезпечення права на доступ до публічної інформації. У Статті 1 «Публічна інформація» подано визначення публічної інформації, інформаційного запиту, інформації з обмеженим доступом тощо. Ця стаття підкреслює право особи на отримання інформації, що ведеться державними та місцевими органами влади. У Статті 6 «Публічна інформація з обмеженим доступом» законодавчо визначено обов'язок суб'єктів інформаційної діяльності оприлюднювати певні категорії інформації.

Це може включати різноманітні інформаційні ресурси освітнього закладу, такі як навчальні плани, програми тощо. Статті 19 та 20 описують механізм звернення за інформацією, а також права та обов'язки сторін при наданні відповіді на запит. Для освітніх закладів це актуально у контексті обробки запитів від батьків, здобувачів освіти або інших зацікавлених сторін. У контексті формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу, цей Закон надає основу для гарантованого права на доступ до публічної інформації, що належить або знаходиться у розпорядженні органів державної влади або місцевого самоврядування. Таким чином, освітні заклади мають обов'язок забезпечувати відкритий доступ до своєї інформації, включаючи електронні ресурси.

Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 року [9] спрямований на створення юридичних та організаційних засад для впровадження та використання електронних довірчих послуг в Україні, що є невід'ємною частиною цифрової економіки та суспільства. У Статті 1 «Визначення термінів» наводяться визначення ключових понять у контексті електронних довірчих послуг: «електронний підпис», «електронна печатка», «електронна позначка часу» тощо. Ці терміни мають безпосереднє відношення до інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу, оскільки вони можуть використовуватися для аутентифікації, валідації документів та інших операцій в електронному середовищі. Стаття 7 «Повноваження головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері електронних довірчих послуг» регламентує права та обов'язки учасників процесу надання й отримання електронних довірчих послуг. Зокрема, це може стосуватися прав і обов'язків освітніх закладів, якщо вони будуть використовувати ці послуги в своєму електронному середовищі. Стаття 17 «Використання електронних довірчих послуг» регулює особливості використання електронних довірчих послуг в державному секторі. Отже, цей

Закон є актуальним для освітніх закладів, які прагнуть інтегрувати сучасні ІТ-рішення в свою діяльність. Використання електронних довірчих послуг може забезпечити високий рівень безпеки та довіри до електронних ресурсів та послуг, що надаються у рамках інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу.

Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05 жовтня 2017 року [10] встановлює правові, організаційні та технічні основи державної політики в галузі кібербезпеки, спрямовані на захист прав і свобод людини і громадянина, інтересів суспільства та держави в кіберпросторі. Стаття 3 «Визначення термінів» містить визначення ключових понять у контексті кібербезпеки. Їх розуміння допомагає у побудові безпечного онлайн-простору для освітніх закладів. Стаття 5 «Суб'єкти забезпечення кібербезпеки» регулює питання забезпечення кібербезпеки на різних рівнях – від державного до регіонального та організаційного. Освітній заклад, який прагне розвивати свій інформаційно-комунікативний онлайн-простір, повинен враховувати вимоги та рекомендації, встановлені цією статтею. Стаття 6 «Об'єкти критичної інфраструктури» охоплює питання, пов'язані з ідентифікацією та захистом важливих інформаційних ресурсів. Освітній заклад може мати важливу інформацію, яка потребує особливого захисту, тому ця стаття може бути корисною для визначення рівня захисту. Отже, Закон «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» є ключовим документом, який визначає підходи та механізми забезпечення кібербезпеки на території України. У контексті формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу, цей Закон встановлює рамки та стандарти для створення безпечного цифрового середовища, у якому учасники освітнього процесу можуть вільно та безпечно взаємодіяти.

Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року [11] визначає статус української мови як

єдиної державної мови в Україні та встановлює основні принципи її використання у всіх сферах суспільного життя. Згідно зі Статтею 21 «Державна мова у сфері освіти» українська мова є обов'язковою для навчання та виховання в освітніх закладах. Це означає, що весь контент на сайтах освітніх закладів повинен бути доступний державною мовою. Стаття 24 «Державна мова у сфері телевізійного і радіомовлення» може мати вплив на формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу у випадку використання медіаресурсів або колаборації зі ЗМІ. Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» спрямований на активізацію та підтримку використання української мови в усіх сферах суспільного життя, включаючи освітню сферу. Це означає, що при формуванні інформаційно-комунікативного онлайн-простору освітнього закладу потрібно дотримуватися норм та стандартів, встановлених законом, і забезпечувати доступність освітнього контенту державною мовою.

Закон України «Про електронні комунікації» від 16 грудня 2020 року [13] створює основну рамку для електронних комунікацій в Україні, що може впливати на роботу онлайн-ресурсів будь-якого типу, включаючи сайти шкіл. У контексті освітнього закладу, це означає регулювання питань, пов'язаних із використанням інтернет-ресурсів, електронної пошти, захистом даних та забезпеченням якості електронних послуг.

Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [7] спрямований на створення рівних умов для всіх громадян України та гарантування їх прав та свобод, незалежно від будь-яких ознак. Положення Закону мають бути враховані при формуванні освітніх онлайн-просторів в контексті доступності, інклюзивності та неухильного дотримання прав користувачів. Відповідно до Статті 6 «Заборона дискримінації» закладу загальної середньої освіти потрібно гарантувати, що їх онлайн-ресурси доступні для всіх груп користувачів, незалежно від їхньої раси, статі, віку, інвалідності тощо.

Згідно зі Статтею 7 «Основні напрями державної політики щодо запобігання та протидії дискримінації» освітній заклад має розробляти та впроваджувати стратегії та програми, спрямовані на запобігання дискримінації в онлайн-просторі, особливо щодо доступу до освітніх матеріалів та ресурсів. Враховуючи Статтю 16 «Відповідальність за порушення законодавства про запобігання та протидію дискримінації» необхідно забезпечувати контроль та відповідальність за порушення правил недискримінації в онлайн-просторі освітніх закладів. Отже, відповідно до Закону, освітні заклади мають зосереджувати увагу на тому, щоб їх онлайн-ресурси були доступні, інклюзивні та безпечні для всіх користувачів, дотримуючись принципів рівності та справедливості.

Постанова Кабінету Міністрів «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 04 січня 2002 року [15] – це важливий нормативний акт, який регулює публікацію інформації владних органів в інтернеті. Відповідно до Закону освітні заклади зобов'язані публікувати інформацію про свою діяльність, програми, плани тощо в мережі «Інтернет», враховуючи вимоги до змісту інформації, її актуальності, зрозумілості та доступності для користувачів.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 року [16] встановлює основні вимоги до діяльності освітніх установ в Україні. Це ключовий документ, який регулює ліцензування освітніх закладів. Постанова визначає види освітньої діяльності, які підлягають ліцензуванню, та встановлює організаційні, спеціальні та технологічні вимоги для ліцензійних здобувачів. Заклади освіти, які отримали ліцензію, зобов'язані розміщувати її на своїх вебсайтах.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних вебсайтів органів виконавчої влади» від 12 червня 2019 року [17] є ключовим документом,

який спрямований на підвищення стандартів прозорості, доступності та ефективності вебсайтів державних органів. У контексті освітніх установ, ця постанова може слугувати орієнтиром для створення відкритого, доступного та користувацьки-орієнтованого інформаційно-комунікативного онлайн-простору.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID – 19, спричиненої коронавірусом SARS – CoV – 2» [19] була спрямована на захист громадян від поширення вірусу. Що стосується освітнього сектору, основна увага була зосереджена на забезпеченні безпеки учнів, студентів, педагогічного та адміністративного персоналу. Одним з основних заходів було тимчасове призупинення освітнього процесу в закладах освіти. Це призвело до переходу на дистанційний формат навчання, що в свою чергу вимагало від освітніх закладів створення відповідних онлайн-платформ та забезпечення доступу до них для учнів. Освітні заклади мали надавати актуальну інформацію про зміни в освітньому процесі, режим роботи закладу, а також надавати рекомендації для учнів та їх батьків щодо запобігання поширенню вірусу. Враховуючи перехід на дистанційне навчання, було важливо забезпечити надійний онлайн-простір для викладання, зокрема, платформи для проведення відеоконференцій, системи для контролю виконання завдань учнями тощо. В умовах пандемії освітні заклади також мали активно спілкуватися з громадськістю через свої вебресурси, інформуючи про всі зміни, пов'язані з карантином. Ця постанова Кабміну Міністрів України стала ключовим документом для регулювання діяльності освітніх закладів під час пандемії. Зокрема, вона визначала рамки для формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладів освіти в умовах карантинних обмежень.

Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України

«Порядок функціонування вебсайтів органів виконавчої влади» від 25 листопада 2002 року [20] покликаний забезпечити уніфікований підхід до створення та ведення вебсайтів державних органів. Наказ слугує регулятивним інструментом для стандартизації та оптимізації роботи вебсайтів органів виконавчої влади. Він може виступати як зразок при створенні вебресурсів освітніх установ, зокрема з метою забезпечення їх прозорості, доступності та ефективної взаємодії з користувачами.

Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформації України «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного вебпорталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування вебсайтів органів виконавчої влади» від 25 листопада 2002 року [21] має на меті стандартизувати і оптимізувати інформаційний простір органів виконавчої влади в Україні. У контексті кваліфікаційної роботи цей наказ може мати наступне значення:

- нормативи та стандарти, встановлені у цьому документі для органів виконавчої влади, можуть слугувати орієнтирами для шкіл, коледжів та інших освітніх установ при створенні та управлінні їхніми вебсайтами;

- вимоги до змісту та структури вебсайтів сприяють забезпеченню доступу до актуальної і достовірної інформації для користувачів;

- визначені технічні стандарти та вимоги можуть слугувати зразками для забезпечення функціональності, безпеки даних та сумісності вебсайтів освітніх установ.

Наказ встановлює основні принципи і стандарти для створення та управління вебсайтами державних органів. Хоча він безпосередньо не стосується шкільної освіти, цей документ може слугувати корисним зразком для формування онлайн-простору загальноосвітніх закладів, що прагнуть до прозорості, доступності та взаємодії з громадськістю.

Наказ Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження вимог до дизайну та порядку погодження проектів дизайну офіційних вебсайтів (вебпорталів) органів виконавчої влади та офіційних вебресурсів, що пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, та Єдиного вебпорталу Кабінету Міністрів України» від 23 червня 2022 року [25] є ключовим документом, який визначає стандарти та вимоги до дизайну офіційних вебресурсів органів виконавчої влади, включаючи ті, що стосуються освіти. Документ встановлює загальні принципи та стандарти дизайну, що сприяють визнаваності та легкості користування вебсайтами державних структур. Це може забезпечити єдність візуального сприйняття і спростити навігацію для користувачів. З урахуванням сучасних тенденцій і технологій, вимоги до дизайну включають принципи адаптивності для різних типів пристроїв (наприклад, смартфони, планшети) та стандарти доступності для людей з особливими потребами. Встановлені вимоги до безпеки даних користувачів, а також надійності роботи вебресурсів. У контексті формування інформаційно-комунікативного простору освітніх закладів такі принципи і стандарти можуть служити зразком для створення власних вебресурсів або модернізації існуючих. Це може сприяти підвищенню якості комунікацій з батьками, учнями, педагогами та іншими зацікавленими сторонами.

Стандарт ДСТУ 3017:2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» [30] містить інформацію про різні види видань, які часто публікуються в закладах освіти, а повідомлення про нові публікації розміщуються на їх вебсайтах.

Відповідно до законів України «Про освіту» і «Про вищу освіту», стандарт ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» [29] встановлює процесний підхід до розроблення, впровадження та поліпшення системи управління якістю з метою задоволення замовників щодо якості освітніх послуг. Стандарт визначає принципи управління якістю, такі як орієнтація на замовника

послуг, лідерство, задіяність персоналу установи, прийняття рішень на підставі фактів, процесний підхід, керування взаємовідносинами та постійне покращення результатів.

Сьогодні організація безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану є вкрай актуальним і відповідальним завданням для будь-якого закладу освіти, зокрема для шкіл. Під час воєнного стану в Україні освітні установи працюють в посилених режимах безпеки з метою забезпечення захисту своїх учнів та педагогічного колективу. Нормативно - правова база організації діяльності закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану складається з наступних документів: Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» [14]; наказу Міністерства освіти і науки України на виконання протоколу Ради оборони міста Києва від 31.08.2022 № 18 «Про роботу закладів освіти міста Києва з 01 вересня 2022 року» [27]; протоколу Постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 23.08.2022 № 39 «Про початок нового 2022/2023 навчального року в умовах воєнного стану» [26]; наказу Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 31.08.2022 № 86 «Про організацію освітнього процесу у закладах освіти міста Києва у 2022/2023 навчальному році в умовах воєнного стану» [26]. Додаткові положення можна знайти в «Законі про захист населення в умовах надзвичайної ситуації» [4]. Спеціалізована школа № 137, як і інші освітні заклади, має в своєму розпорядженні внутрішні регламентуючі документи, які описують конкретні кроки та дії персоналу у випадку воєнних дій або інших надзвичайних обставин. Ці документи базуються на національному законодавстві, але адаптовані під конкретний заклад освіти. До таких документів належать накази з основної діяльності про організацію освітнього процесу в

умовах воєнного стану, а саме: наказ № 34-од від 24.03.2022 «Про організацію освітнього процесу в умовах воєнного стану»; наказ № 44/1-од від 31.08.2022 «Про організацію освітнього процесу в умовах воєнного стану в 2022/2023 навчальному році»; наказ № 52/1-од від 09.09.2022 «Про організацію цивільного захисту в умовах воєнного стану в 2022/2023 навчальному році».

Вищезазначені накази були створені з метою забезпечення організації освітнього процесу в умовах воєнного стану відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» [14] від 15.03.2022 № 2126-IX, наказу Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 23.03.2022 № 37 «Про організацію освітнього процесу в закладах освіти міста Києва в умовах воєнного стану» [28], наказу управління освіти Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації від 24.03.2022 № 40 «Про організацію освітнього процесу в закладах освіти Дніпровського району міста Києва в умовах воєнного стану» [26].

На сайті спеціалізованої школи № 137 розміщені документи, які стосуються безпеки життєдіяльності в умовах воєнного стану. Вони включають інструкції для педагогів, рекомендації для батьків та учнів, плани евакуації та інші важливі матеріали [31]. Організація безпеки в умовах воєнного стану передбачає посилення безпеки: перевірка приміщень, вікон, дверей, організація додаткових вахтових постів, інструктажі з евакуації. Крім того, в школі на належному рівні працює психологічна служба «Ти як?», яка надає психологічну підтримку учням, допомагає уникнути стресів і тривоги.

Цінним джерелом дослідження є вебсайт спеціалізованої школи №137 [31], оскільки містить багато інформації про школу, її діяльність, навчальні програми та досягнення учнів. Описуючи вебсайт школи № 137 як джерело дослідження, можна звернути увагу на наступні аспекти:

– загальна інформація про школу: вебсайт містить основну інформацію про школу, включаючи її назву, адресу, контактні дані та історію. Ця інформація дає можливість ознайомитися зі школою, встановити контекст та отримати загальне уявлення про її профіль та спеціалізацію;

– організація навчального процесу: вебсайт школи № 137 надає детальну інформацію про організацію навчального процесу, включаючи розклад уроків, навчальні програми, педагогічний склад. Це дозволяє отримати уявлення про структуру навчального процесу та підходи до навчання та виховання у школі;

– академічні досягнення учнів: на вебсайті школи можна знайти інформацію про академічні досягнення учнів, участь у конкурсах та олімпіадах, нагороди. Це дає можливість оцінити рівень освітньої якості в школі та порівняти її з іншими закладами;

– додаткові освітні та культурні програми: вебсайт школи № 137 може містити інформацію про додаткові освітні та культурні програми, які надаються в школі. Це можуть бути спеціалізовані класи, курси, гуртки та заходи, спрямовані на розвиток талантів та інтересів учнів. Вивчення цих програм дозволяє оцінити багатогранність освітнього процесу в школі.

Враховуючи ці аспекти, вебсайт школи № 137 є цінним джерелом дослідження, яке надає важливу інформацію про школу, її організацію, навчальний процес та досягнення учнів.

Сторінка у фейсбуці школи № 137 [39] публікує новини, оголошення та іншу інформацію, пов'язану з активностями школи: оновлення про навчальний процес, події, проєкти, спортивні здобутки тощо. Користувачі можуть залишати коментарі, ставити питання, висловлювати свої думки та обговорювати теми, пов'язані зі школою. Сторінка містить фотоальбоми, відеозаписи з подій, які відбуваються в школі. Це дає можливість отримати візуальний матеріал про шкільні заходи, виставки, спортивні змагання та інші події.

Враховуючи ці аспекти, сторінка школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук» є важливим джерелом дослідження, яке надає можливість отримати актуальну інформацію, дізнатися про думки та потреби різних стейкхолдерів, а також вивчити взаємодію школи зі спільнотою та її партнерство. Це допомагає розширити розуміння про шкільне середовище, події та досягнення роботи школи №137.

Ютуб-канал спеціалізованої школи № 137 [40] надає можливість отримати візуальний контент та відеоматеріали, пов'язані з життям та діяльністю школи. На ютуб-каналі школи можна знайти відеоматеріали, які презентують навчальні процеси, уроки, проекти, заходи та інші освітні ініціативи. Це дає можливість отримати конкретні приклади практичної роботи школи та оцінити рівень навчання та освітньої діяльності. Також опубліковані відеозаписи шкільних подій, які відбуваються в школі № 137: спортивні змагання, концерти, тематичні заходи, свята та інші події. Відвідувачі каналу можуть ознайомитися з реалізацією позаурочного життя школи та дослідити різноманітність заходів, які проводяться.

Слід відзначити, що ютуб-канал є відкритим джерелом, доступним для перегляду всім користувачам, що дає можливість збирати дані та інформацію для досліджень та аналізу шкільного життя, навчальних процесів, зв'язків у шкільній спільноті.

Важливі аспекти щодо формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України вивчали такі дослідники: О. Іванова [70], Н. М. Крамаренко [74], Т. П. Литвинова та Т. І. Теперикова [78], А. О. Шевченко [91] та інші.

Авторами було досліджено основні методи, принципи та інструменти щодо розробки й формування інформаційно-комунікативного онлайн простору. Серед закордонних та вітчизняних науковців, які вивчають розвиток інформаційного представлення шкіл, створення сайту закладу освіти, слід виокремити

Ю. В. Думанського [67], О. В. Максименка [79], Л. В. Сахаровську [84], J. Novi M. Vaaja, L. Toikka [95], S. K. Tompkins [96], M. Vaaja, J. Novi [97].

Зокрема, у статті Ю. В. Думанського «Інформаційне представлення навчального закладу в Інтернеті: основні аспекти та інструменти» [67] розглянуто основні аспекти та інструменти інформаційного представлення навчального закладу в інтернеті. У статті висвітлено проблематику створення та підтримки вебсайту навчального закладу, проаналізовано різні аспекти, які варто враховувати під час розробки інформаційного представлення навчального закладу. Також у статті описано основні інструменти, що можуть використовуватися для цілеспрямованого й ефективного інформаційного представлення навчального закладу в інтернеті. Автор проаналізував важливі аспекти створення зручного та привабливого вебсайту, включаючи дизайн, навігацію, вміст, функціональність та інші аспекти. Також розглянуто питання наявності додаткових інструментів, які можуть допомогти в управлінні інформаційним представленням, такі як соціальні медіа, електронні бюлетені, блоги та інші.

Вартою уваги є дисертаційна робота О. Іванової «Оптимізація інформаційного представлення шкіл в інтернет-просторі» [70]. У своєму дослідженні вона проаналізувала різні аспекти інформаційного представлення шкіл, включаючи дизайн вебсайтів, структуру інформації, зручність навігації та інші фактори, що впливають на якість сприйняття інформації користувачами. Автор запропонувала низку рекомендацій щодо вдосконалення інформаційного представлення шкіл в мережі «Інтернет».

Н. Кравченко в роботі «Особливості використання соціальних мереж у процесі інформаційного представлення закладів освіти» [73] висвітлив роль соціальних мереж в інформаційному представленні шкіл, виявив переваги та недоліки їх використання. Результати дослідження дозволяють зрозуміти, як

ефективно використовувати соціальні мережі для залучення учнів, батьків та громадськості до діяльності школи.

Ґрунтовністю відзначається дослідження Мар'яни Степанової «Інформаційне представлення закладів загальної середньої освіти в інтернет-просторі: проблеми та перспективи» [86]. У своїй роботі вона дослідила основні проблеми, з якими стикаються заклади освіти при представленні своєї діяльності в інтернеті, а також запропонувала шляхи вирішення цих проблем. Авторка розглянула аспекти створення вебсайтів, використання соціальних медіа, проаналізувала вимоги нормативно-правової бази та запропоновані методики оцінки якості інформаційного представлення.

Н. М. Крамаренко у посібнику «Маркетинговий менеджмент в освіті» [74] наголосив на тому, що школам потрібно активно використовувати інтернет для представлення своєї діяльності, навчальних програм, досягнень учнів та інших важливих інформаційних матеріалів. Це дає змогу залучити більше учнів, залучити батьків до активної співпраці та підвищити рівень довіри до закладу освіти.

У навчальному посібнику Т. П. Литвинової, Т. І. Теперикової «Інтернет маркетинг в системі в освіті» [78] зазначено, що інтернет-простір може бути використаний як ефективний засіб комунікації для впливу на громадську думку та формування позитивної репутації школи. Відповідно важливо дослідити, яким чином інформаційне представлення школи в інтернеті впливає на сприйняття громадськості та її реакцію на освітні заклади.

О. О. Глуценко та Л. С. Мурашко у публікації «Інформаційне представлення середніх шкіл в Інтернеті: проблеми та перспективи розвитку» [63] розглянули проблематику інформаційного представлення середніх шкіл в інтернеті і проаналізували перспективи розвитку цього напрямку. Вони зосередилися на існуючих проблемах. Такі проблеми можуть включати відсутність або нефективність вебсайтів, недостатню актуальність інформації,

складнощі у взаємодії зі студентами, батьками та громадськістю, а також інші фактори, що впливають на якість інформаційного представлення. Автори також розглянули перспективи розвитку інформаційного представлення середніх шкіл в інтернеті. Вони проаналізували сучасні тренди та інноваційні підходи, які можуть бути використані для покращення інформаційного представлення, такі як використання соціальних медіа, віртуальних турів, мультимедійних матеріалів тощо. Автори також вказали на важливість розробки стратегій і планів для ефективного інформаційного представлення середніх шкіл в інтернеті.

У статті «Digital Storytelling as a Tool for Effective School Communication» [95] авторів J. Novi, M. Vaaja, L. Toikka досліджено використання цифрового нарративу як інструменту для ефективною комунікації школи. Вони розглянули, яким чином цифровий нарратив може бути використаний для створення інформаційних матеріалів, що ефективно передають повідомлення школи та взаємодіють зі спільнотою. Автори проаналізували переваги цифрового нарративу, зокрема його здатність створювати емоційну зв'язок з аудиторією та стимулювати її участь. Вони також розглянули різні аспекти використання цифрових інструментів, таких як відео, аудіо та фотографії, для створення нарративу, який відображає ідентичність та цінності школи. Далі автори запропонували низку практичних рекомендацій щодо впровадження цифрового нарративу в комунікаційні стратегії шкіл. Вони наголосили на необхідності планування, якісної підготовки матеріалів, вибору відповідних платформ та каналів поширення нарративу.

У статті «Online Communication and School Choice: An Analysis of Charter School Websites» [96] S. K. Tompkins здійснив аналіз вебсайтів шкіл-хартерів і їх ролі в онлайн комунікації та виборі школи. Дослідження спрямоване на вивчення того, які типи інформації надаються на вебсайтах шкіл-хартерів, які комунікаційні інструменти використовуються та яким чином це впливає на процес прийняття рішень щодо вибору школи.

Автор проаналізував зміст вебсайтів шкіл, зокрема інформацію про навчальні програми, академічні досягнення, засади виховання та інші аспекти шкільного життя. Також ним досліджено наявність інструментів онлайн-комунікації, таких як електронна пошта, форуми, блоги тощо. S. K. Tompkins звернув увагу на те, які елементи вебсайтів є найбільш привабливими для батьків та учнів, і як ці елементи можуть вплинути на їх вибір школи. Також розглядаються питання доступності інформації на вебсайтах та її відповідності потребам користувачів.

У статті «School Websites as Information and Communication Platforms: A Case Study of Finnish Basic Schools» [97] здійснено детальне дослідження вебсайтів фінських початкових шкіл та ролі їх платформи для інформації та комунікації. Автори дослідили, які типи інформації надаються на вебсайтах шкіл, які комунікаційні інструменти використовуються та як це впливає на сприйняття та задоволення потреб користувачів. У рамках дослідження були проаналізовані вебсайти різних фінських початкових шкіл. Автори звертали увагу на зміст вебсайтів, наявність актуальної інформації про навчальні програми, розклад занять, події та активності школи. Також вивчалися комунікаційні інструменти, такі як електронна пошта, форуми, чати тощо. Дослідження дозволяє зрозуміти, як шкільні вебсайти можуть бути ефективними платформами для забезпечення доступу до інформації батькам, учням та іншим зацікавленим сторонам. Результати дослідження надають рекомендації щодо поліпшення вебсайтів шкіл з метою забезпечення більшої задоволеності та ефективності комунікації між школою та її стейкхолдерами.

Отже, джерельна база кваліфікаційної роботи, яка складається із законодавчих і нормативно-правових документів, інтернет-представництв спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови, є повною і достатньою для кваліфікаційного дослідження. Аналіз наукових публікацій свідчить про актуальність обраної теми дослідження,

про необхідність постійного вивчення й узагальнення інформації про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладів загальної середньої освіти України з метою підвищення результативності функціонування їх інтернет-представництв, що відображають багатогранну діяльність та інформаційні комунікації закладів середньої освіти.

1.2. Методи дослідження

Вибір методів для дослідження формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України зумовлений потребою комплексного та системного опису цього явища відповідно до сформульованої у вступі мети та поставлених у роботі завдань.

Термін «метод» походить з грецького слова «methodos», що означає шлях, спосіб або метод пізнання та дослідження. Філософи тлумачать це поняття як засіб досягнення певної мети, сукупність прийомів та практичних або теоретичних засобів освоєння дійсності [64]. Іншими словами, метод можна розглядати як шлях, який дослідник вибирає для вивчення свого об'єкта дослідження, використовуючи наукові гіпотези та певні стратегії.

Враховуючи це, Г. Рузавін визначає поняття «метод дослідження». Він вказує на те, що це специфічна процедура, що складається з конкретних дій або операцій, які дозволяють здобути та обґрунтувати нові знання в науці [83].

Методи дослідження можна класифікувати на загальнонаукові, які охоплюють як емпіричні, так і теоретичні дослідження, і спеціальні, що використовуються в певних галузях науки. У нашому дослідженні, як і в будь-якому іншому, ці методи поєднуються та використовуються.

Аналіз і синтез, як методи пізнання, дають результат лише тоді, коли вони використовуються в тісній єдності. Тобто, синтез можливий тоді, коли уже проведений аналіз, виділені різні сторони й елементи певного цілого. Тому

синтез – це поєднання отриманих складових елементів, при правильно проведеному аналізі, у єдине ціле [64]. У роботі методи аналізу та синтезу використано для розкладання на окремі елементи інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладів освіти загалом та спеціалізованої школи № 137. Зокрема, з метою вивчення механізмів застосування електронних інформаційних ресурсів та надання електронних послуг був використаний метод аналізу.

Синтез є результатом попереднього аналізу, де різні аспекти й компоненти конкретної ситуації або об'єкта визначаються. Синтез включає рух думок, осмислення раніше проаналізованого матеріалу та визначення основних елементів системи. Іншими словами, це спосіб упорядкування елементів дослідження: текстовий – текст кваліфікаційної роботи, ілюстративний та графічний – додаткові матеріали та ілюстративні матеріали, що супроводжують роботу.

Результатом системного аналізу є вибір мети, якому передують розробка альтернатив, формулювання завдань, визначення провідних цілей. Представлення об'єкта як системи викликає необхідність урахування всіх основних взаємозв'язків між елементами системи, між системою і зовнішнім середовищем.

Метод спостереження є ключовим методом для збирання вихідних даних, який передбачає безпосереднє виявлення подій та обставин, у яких вони відбуваються. «Спостереження – це метод наукового дослідження, що полягає в активному (систематичному, цілеспрямованому, планомірному) та навмисному сприйнятті об'єкта, в ході якого здобувається знання про зовнішні сторони, властивості й відносини досліджуваного об'єкта» [77].

Метод спостереження використаний під час збору інформації про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору загальної середньої освіти України, а саме спостереження за інформаційною діяльністю освітніх працівників, які у своїй роботі користуються електронними

інформаційними ресурсами для надання послуг: онлайн-навчання, онлайн-консультації, ведення електронного щоденника та журналу, соціальних медіа та блогів, зокрема в освітній сфері. Автор роботи проживає у м. Києві і проходив переддипломну практику на базі спеціалізованої школи № 137 з поглибленим вивченням англійської мови та спеціально стежив за процесом її діяльності.

Спостереження є фундаментальним методом, що зазвичай використовується у вигляді одного з компонентів у наборі різноманітних емпіричних методів.

Оскільки метод спостереження не є самостійним і дозволяє виявити лише зовнішні ознаки предмета дослідження, поряд з ним застосовують ще і метод порівняння. Бо, як відомо, «усе пізнається у порівнянні». Порівняння дає змогу виявити подібність і відмінність предметів і явищ, теорій, помітити спільне чи відмінне, що властиво об'єктам. Так, для аналізу вебсайту, офіційної сторінки у фейсбуці, ютуб-каналі спеціалізованої школи № 137 з поглибленим вивченням англійської мови, порівнювалися вимоги до офіційних вебсайтів. Було виявлено, що зазначений вебсайт та сторінки у соціальних мережах не повною мірою відповідають сучасним викликам та не висвітлюють всієї інформації, яка б допомогла зрозуміти суть діяльності школи.

Крім того, емпіричні методи збору даних окрім спостереження включають методи опитування. Особливістю методу опитування є те, що джерелом інформації є знання та особистий досвід. Тому отримана відповідь – це не об'єктивна реальність, а сприйняття цієї реальності респондентами, яке потребує аналізу та інтерпретації. Методи опитування включали анкетування та інтерв'ю. Анкетування – це письмові збори інформації шляхом заповнення заздалегідь розроблених анкет. Нами було розроблену анкету «Наповненість вебсайту та сторінок у соціальних мережах («Фейсбук», «Ютуб»).

Важливим став і описовий метод – фіксування спостереження за допомогою певних систем позначення. Даний метод ми застосовували для опису

загального вигляду вебсайту спеціалізованої школи № 137 з поглибленим вивченням англійської мови, проблем та переваг сторінок у соціальних мережах. «Опис – пізнавальна операція, яка полягає у фіксуванні результатів дослідження за допомогою певних систем позначень, що прийняті в науці» [64].

Для дослідження офіційного сайту спеціалізованої школи № 137 з поглибленим вивченням англійської мови також був застосований системно-функціональний аналіз. За допомогою цього методу всебічно охарактеризовано інформаційне наповнення вебсайту: оперативність розміщення інформації, її доступність, актуальність, повнота, дизайнерське оформлення тощо.

Застосування джерелознавчого та бібліографічного методів дає початкові уявлення про предмет нашого дослідження, проблеми досліджуваного явища сформувались у результаті вивчення літератури, матеріалів, інтернет-ресурсів та інших джерел, що характеризують історію і сучасний стан питання. Робота над літературою почалася зі створення списку бібліографії, що містить монографії, журнали, статті в збірниках, інтернет-ресурси, вебсайти. Вивчення літератури – важливий етап дослідницької діяльності, який, залишаючись самостійною задачею, одночасно став запорукою успішного обґрунтування актуальності роботи.

Кожне наукове дослідження вимагає підбиття підсумків та формулювання відповідних висновків. У цьому нам допомагає метод узагальнення. Це спосіб наукового пізнання, що дозволяє виявляти загальні характеристики та атрибути різних елементів, забезпечуючи перехід від окремих випадків до загальної картини. Отримання узагальнених знань відкриває двері до глибшого розуміння реальності, даючи можливість проникнути в її суть. На думку С. Ожегова: «узагальнення – це можливість зробити висновок, відобразити основні результати в загальному положенні, надати узагальненого значення будь-чому» [64].

Отже, для досягнення поставленої мети та завдань під час дослідження задіяно низку наукових методів дослідження. Це дозволило досягти поставленої мети та вирішити завдання кваліфікаційної роботи.

Таким чином, у результаті роботи над першим розділом кваліфікаційної роботи проаналізовано нормативні-правові документи, які стосуються проблематики дослідження. Зокрема, Закони України, постанови Кабінету Міністрів, накази центральних органів виконавчої влади та локальні документи, які створюють нормативно-правову основу формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти України. Опрацьовано публікації науковців, які вивчають формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору в Україні загалом, застосування сучасних інформаційних технологій у закладах загальної середньої освіти. Визначено, що джерельна база достатня для проведення наукового дослідження. Обґрунтовано використання в кваліфікаційній роботі як загальнонаукових, так і спеціальних наукових методів дослідження. Загальнонаукові методи використовувались під час написання всієї роботи (відбору інформації, її структуризації), а спеціальні методи застосовані у ході розроблення третього розділу кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ОНЛАЙН-ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

2.1. Поняття, сутність, структура інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти

В епоху цифровізації роль технологій в освіті постійно зростає. Інформаційно-комунікативні технології стають невід'ємною частиною навчального процесу, створюючи нові можливості для учнів, вчителів та інших учасників освітнього процесу. У цьому контексті, концепція інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти стає особливо актуальною.

У контексті «Нової української школи» освітні заклади стикаються з необхідністю інтегрувати ІКТ у навчальний процес, намагаючись забезпечити гнучкість, доступність та індивідуалізацію навчання. Інформаційно-комунікативний онлайн-простір є ключовим елементом цього переходу [34].

Цей онлайн-простір створює нові сценарії для навчання та взаємодії, включаючи дистанційне навчання, змішане навчання, онлайн-співпрацю та інтерактивне навчання. Він змінює традиційні методи навчання, відкриває доступ до різноманітних ресурсів і сервісів, дозволяє учасникам освітнього процесу взаємодіяти в режимі реального часу, незалежно від їх географічного розташування.

Розуміння поняття, сутності та структури інформаційно-комунікативного онлайн-простору є необхідним для ефективного використання ІКТ в освітніх закладах. Інформаційно-комунікативний онлайн-простір (далі – ІКОП) став невід'ємною частиною сучасного освітнього середовища. У контексті загальної

середньої освіти ІКОП можна визначити як систему взаємопов'язаних інформаційних та комунікативних технологій, сервісів, ресурсів та інструментів, що використовуються для підтримки навчального процесу та взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу: учнями, вчителями, адміністрацією школи та батьками [61].

У центрі ІКОП – технологічні інструменти та сервіси, які можуть включати в себе вебсайти шкіл, системи управління навчанням – LMS («Learning Management System» – «Система управління навчанням»). LMS – це програмне забезпечення для планування, доставки, управління та оцінювання різних навчальних процесів. Зазвичай, такі системи дозволяють створювати, розподіляти та відстежувати навчальні курси онлайн. Їх часто використовують у навчальних закладах, корпоративному секторі та інших організаціях для дистанційного навчання. Проте ІКОП – це не лише технологічні інструменти. Він також охоплює людей, які використовують ці інструменти, включаючи учнів, вчителів, адміністрацію та батьків; контент, який створюється і розповсюджується через ці інструменти, включаючи навчальні матеріали, домашні завдання, оцінки та інше, а також процеси та правила, що керують використанням цих інструментів та контенту.

ІКОП є важливою частиною «Нової української школи», яка наголошує на необхідності інтеграції ІКТ у навчальний процес для підготовки учнів до життя та роботи в цифровому суспільстві [34]. Сутність ІКОП закладу загальної середньої освіти полягає в його використанні як інструменту для підтримки навчального процесу і взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Перш за все, ІКОП використовується для навчання. Через онлайн-ресурси учні мають доступ до широкого спектру навчальних матеріалів, включаючи текстові матеріали, відео-, аудіо-, інтерактивні вправи, тести тощо [61]. Вони можуть навчатися за своїм власним темпом, повторювати матеріал, якщо це потрібно, та працювати з матеріалами, які відповідають їх інтересам і потребам.

Другим важливим аспектом ІКОП є взаємодія. Він надає платформу для спілкування між учасниками освітнього процесу. Учні можуть спілкуватися з вчителями, отримувати відгук та підтримку, обмінюватися думками й ідеями з однокласниками, працювати разом над проектами. Вчителі можуть надавати індивідуальні рекомендації, моніторити прогрес учнів, адаптувати навчальний процес відповідно до потреб учнів.

Також ІКОП може використовуватися для адміністративних цілей. Школи можуть використовувати ІКТ для управління навчальним процесом, включаючи планування уроків, ведення журналу, організацію графіків, відстеження відвідування та прогресу учнів. Вони також можуть спілкуватися з батьками через онлайн-простір, інформувати їх про успіхи та проблеми їх дітей, а також надавати інформацію про шкільні події, оголошення.

Можна зробити висновок, що сутність ІКОП полягає в його ролі як місця для навчання, взаємодії та адміністрування, яке спрямоване на підтримку ефективного, індивідуалізованого та гнучкого освітнього процесу.

Структура інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти включає різні елементи, що взаємодіють між собою, щоб забезпечити ефективність навчального процесу, а саме:

- технологічна інфраструктура становить основу ІКОП. Вона складається з фізичних ресурсів, таких як сервери, комп'ютери, мобільні пристрої, мережеве обладнання, а також програмного забезпечення, включаючи операційні системи, програми та вебсервіси, які підтримують функціонування ІКОП [61];

- цифровий контент є другим важливим компонентом ІКОП. Це можуть бути електронні підручники, відеолекції, інтерактивні вправи, тести, бази даних, бібліотеки ресурсів, навчальні додатки та інше. Ці ресурси забезпечують матеріали та інструменти для навчання та викладання;

- сервіси та інструменти для взаємодії створюють простір для взаємодії між учасниками освітнього процесу. Це можуть бути системи управління навчанням

(LMS), форуми, чати, електронна пошта, соціальні мережі, платформи для відеоконференцій, інструменти для співпраці та інше;

– адміністративні інструменти використовуються для керування ІКОП та координації навчального процесу. Вони допомагають вчителям планувати уроки, відслідковувати прогрес учнів, здійснювати ведення журналу, оцінювання та ін. [34].

Ці компоненти взаємодіють між собою, щоб створити інтегровану систему, яка сприяє навчанню, взаємодії та управлінню в рамках ІКОП. Вони надають можливість для гнучкого, індивідуалізованого та ефективного навчання в сучасному цифровому середовищі.

Отже, інформаційно-комунікативний онлайн-простір закладу загальної середньої освіти являє собою інтегровану систему, що включає технологічну інфраструктуру, дидактичні ресурси, інструменти взаємодії та адміністративні засоби. Він створений для підтримки навчального процесу, взаємодії між учасниками освітнього процесу та управління освітнім процесом. Цей онлайн-простір забезпечує можливість для гнучкого, індивідуалізованого та ефективного навчання в сучасному цифровому середовищі. Він дає можливість для реалізації індивідуального підходу до навчання, враховуючи інтереси та потреби кожного учня, та сприяє формуванню ключових компетентностей для життя в цифровому суспільстві.

Використання ІКОП також забезпечує нові можливості для педагогічної взаємодії та співпраці між учасниками освітнього процесу. Воно допомагає підвищити якість навчання та його доступність, розширюючи межі традиційної шкільної освіти. Тому створення та ефективне використання ІКОП в закладах загальної середньої освіти є важливим завданням сучасного освітнього процесу, спрямованого на підготовку учнів до життя в цифровому світі.

2.2. Інструменти онлайн-комунікації загальноосвітнього навчального закладу: організаційний та інформаційний аспекти

Динамічний розвиток інформаційних та комунікаційних технологій перетворює систему освіти, включаючи способи навчання та взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, онлайн-комунікація стає важливим інструментом в організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, що потребує детального дослідження та аналізу [76]. У цьому контексті дослідження інструментів онлайн-комунікації та їх ролі в інформаційному та організаційному аспектах освітнього процесу стає актуальним та важливим завданням. Це включає аналіз того, як школи використовують ці інструменти для передачі інформації, підтримки навчального процесу, взаємодії між учнями, вчителями та батьками, а також координації різних аспектів шкільного життя. Це дослідження здійснюється з метою допомогти загальноосвітнім навчальним закладам ефективніше використовувати онлайн-комунікацію, а також підтримати вчителів, учнів та батьків в їх прагненні до якісної освіти у викликах сучасного світу. Сьогодні технології набувають все більшої ролі в різних сферах життя, освітній сектор також поступово адаптується до цих змін. Особливо активно цей процес відбувається в Україні, де в рамках освітньої реформи здійснюється активна інформатизація загальноосвітніх навчальних закладів [75].

Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти в Україні призвело до значних змін в організації освітнього процесу. У рамках цієї трансформації, інструменти онлайн-комунікації відіграють ключову роль, сприяючи ефективному виконанню інформаційних та організаційних завдань загальноосвітніх навчальних закладів [75]. Онлайн-комунікаційні інструменти дозволяють школам більш ефективно управляти навчальним процесом, створюючи електронні навчальні ресурси, організовуючи взаємодію

між учнями, вчителями та батьками, а також забезпечуючи доступ до актуальної інформації.

Онлайн-комунікація загальноосвітнього навчального закладу організовується за допомогою низки інструментів для планування та управління навчальним процесом, до яких належать:

- іструменти на базі хмарних технологій, які містять Google Workspace for Education Classroom та Moodle, які дозволяють вчителям ефективно організувати навчальний матеріал, створювати завдання, проводити тестування та надавати зворотній зв'язок;

- спеціалізоване програмне забезпечення для управління розкладом, відвідуванням, оцінюванням учнів або комунікацією з батьками;

- вебсайт школи;

- сторінки у соціальних мережах, ютуб-канал;

- групи у месенджерах, соцмережах;

- блоги;

- електронні щоденники, журнали.

Google Workspace for Education є комплексом хмарних інструментів, спрямованих на полегшення навчального процесу. Основним інструментом є Google Classroom [44], який дозволяє вчителям створювати цифрові класи, розміщувати матеріали, створювати та розподіляти завдання. Учні можуть відповідати на завдання, обговорювати їх та взаємодіяти один з одним. Переваги цього інструменту полягають в інтеграції з іншими сервісами Google, зручності інтерфейсу.

Основні компоненти Google Workspace for Education Classroom включають Google Docs для спільного створення та редагування текстових документів, Google Sheets для роботи з електронними таблицями, Google Slides для презентацій, Google Forms для створення опитувань та тестів, Google Drive для

зберігання та обміну документами, Google Meet – відеоконференц-сервіс для віддаленої комунікації, забезпечує можливість віртуальних зустрічей та онлайн-спілкування. Платформа дозволяє вчителям створювати завдання, виставляти оцінки, вести журнали успішності учнів, сприяючи ефективному моніторингу та оцінюванню учнівської роботи. Інтеграція з Gmail дозволяє забезпечити ефективний спосіб комунікації між вчителями та учнями. Більше того, Google Workspace for Education Classroom підтримує віддалене навчання та забезпечує гнучкість у використанні, роблячи освітній процес більш доступним та адаптованим до потреб сучасного освітнього середовища. Цей навчальний менеджер є популярним інструментом у сфері електронного навчання і використовується в освітніх установах, корпоративному секторі, а також інших галузях.

Moodle [47] – це відкрита платформа для створення онлайн-курсів. Ця платформа може використовуватися як для невеликих груп, так і для великих освітніх установ.

Moodle надає засоби для створення структурованих онлайн-курсів. Викладачі можуть додавати різноманітні матеріали, завдання, тести та інші ресурси для ефективного навчання. Платформа має вбудовані форуми, що сприяють взаємодії між учасниками курсу. Це створює можливість для обговорення тем, обміну ідеями та колективного вирішення завдань.

Moodle дозволяє створювати онлайн-тести та завдання для оцінювання успішності учнів. Учителі можуть встановлювати різні типи питань, автоматизовані перевірки, а також вести журнал оцінок. Система оцінювання та відстеження прогресу учнів є ключовою складовою. Також дозволяє вчителям та учням встановлювати зворотній зв'язок стосовно курсу, завдань чи будь-якого іншого аспекту навчання. Існують мобільні додатки, які дозволяють отримувати доступ до курсів з мобільних пристроїв, забезпечуючи гнучкість і зручність в навчанні. Загалом, Moodle є потужним інструментом для організації навчальних

процесів, сприяє інтерактивності та ефективності у віртуальному навчальному середовищі

Обидві платформи дозволяють вчителям і учням спільно працювати над матеріалами та завданнями, надають інструменти для взаємодії та оцінювання. Google Workspace відзначається простотою та інтегрованістю, тоді як Moodle пропонує велику гнучкість у створенні та адмініструванні курсів.

В еру цифрової трансформації великої популярності набули вебсайти як основні інструменти комунікації між організацією та її цільовою аудиторією. Освітні заклади, включаючи школи, активно використовують цей інструмент для взаємодії з учнями, батьками та громадськістю [90]. Вебсайт школи є інформаційно-комунікативним інструментом, призначеним для надання актуальної, повної та систематизованої інформації про життя та діяльність школи, її програми, педагогічний склад, досягнення та інші аспекти. Вебсайт середнього загальноосвітнього навчального закладу виконує низку завдань:

- інформаційне завдання: представлення актуальних новин, анонсів подій, статей та публікацій про діяльність школи;
- комунікативне завдання: взаємодія з батьками, учнями та відвідувачами через форми зворотного зв'язку, форуми, опитування тощо;
- освітнє завдання: доступ до електронних ресурсів, методичних матеріалів, електронного журналу тощо [94].

На вебсайті школи може розміщуватися різна інформація: від новин та анонсів до фотогалерей, відеоматеріалів, блогів педагогів та учнів. Деякі типи інформації можуть вимагати специфічних інструментів для розміщення, таких як медіа-галереї або блогові платформи. Використання різноманітних інструментів на вебсайті школи сприяє створенню цілісної інформаційно-комунікативної системи. Ця система об'єднує всіх учасників освітнього процесу і забезпечує ефективний обмін інформацією та знаннями. Вебсайт школи також є важливим інструментом для комунікації та взаємодії з учнями, батьками та громадськістю.

Правильно організована комунікативна взаємодія на вебсайті може сприяти підвищенню ефективності навчального процесу, залученню батьків до життя школи та популяризації освітнього закладу.

Потенціал соціальних мереж у контексті навчання та розвитку часто недооцінюється. Багато експертів у галузі освіти підходять з певною пересторогою до ідеї застосування таких платформ як освітніх інструментів, оскільки соцмережі традиційно сприймаються як засіб розваги і спілкування у вільний час. Однак соціальні мережі можуть стати невід'ємною частиною життя сучасного суспільства. За допомогою сторінок у соціальних мережах школи мають змогу встановлювати безпосередній зв'язок зі своєю аудиторією, формувати позитивний імідж та активізувати комунікативну взаємодію [66].

Мета створення сторінки у соціальних мережах школи – це в першу чергу просування освітньої діяльності, інформування про актуальні події та новини школи, а також залучення учнів, батьків та вчителів до активного діалогу та співпраці. Основні завдання, які виконуються за допомогою таких сторінок:

- інформування про новини, події та освітні програм;
- підтримка зворотного зв'язку з аудиторією;
- просування ефективних методик навчання та виховання;
- взаємодія з іншими освітніми закладами та партнерами.

Сторінка у соціальних мережах часто включає в себе різні види інформації: відео, фотографії, статті, анонси подій тощо. Така динамічна та різноманітна інформація сприяє активізації аудиторії, залученню її до активного обговорення.

Сторінка школи у соціальних мережах стає ефективним інструментом для комунікації, який дозволяє формувати позитивний імідж закладу, залучати аудиторію до активної участі в житті школи та реалізовувати сучасні педагогічні проекти.

Використання різних соціальних мереж – «Фейсбука», «Твіттера» та «ТікТока» – в сучасному інформаційному просторі визначається не лише їхніми

технічними можливостями, але й особливостями аудиторії та контенту. Кожна з цих платформ пропонує унікальний досвід взаємодії, сприяючи вирізненню конкретних змістовних напрямів і способів спілкування. Розглянемо відмінності між цими соцмережами.

«Фейсбук» – це соціальна мережа, створена для забезпечення спілкування між користувачами. Основні функції включають створення особистих профілів, додавання друзів та обмін повідомленнями. Головний акцент робиться на забезпеченні можливості взаємодії з людьми, спільнотами та сторінками, де можна ділитися різноманітним контентом: фотографіями, відео, статтями. Фейсбук також є платформою для освітян, які використовують його для взаємодії з батьками та колегами, обміну новинами та подіями.

Історія початку використання «Фейсбука» в освіті розпочалася 4 лютого 2004 року, коли Марк Цукерберг запустив в дію «Thefacebook». Доступ до нього мали лише студенти Гарвардського коледжу і протягом першого місяця понад половина студентської громадськості Гарварда зареєструвалася на цьому сайті. Пізніше до проєкту долучилися Едуардо Саверін (бізнес-менеджер), Дастін Московіц (програміст), Ендрю Мак-Коллум (графічний дизайнер) і Кріс Хьюз для підтримки та просування вебсайту. У березні 2004 року фейсбук розширив свою аудиторію на університети Стенфорда, Колумбії та Єльського. Згодом платформа стала доступною для студентів інших закладів Ліги Плюща, університетів Бостона та Нью-Йорка, а також Массачусетського технологічного інституту. 26 вересня 2006 року фейсбук відкрився для всіх користувачів віком від 13 років з дійсною електронною адресою. На сьогоднішній день платформою користується майже третина світового населення, включаючи користувачів, які використовують мобільні пристрої [85].

Інстаграм спеціалізується на візуальному контенті, зокрема фотографіях та відео. Користувачі створюють свої профілі, де публікують зображення свого життя, творчість чи продукти. Платформа є відмінним інструментом для

особистого брендування та реклами. Інстаграм також використовують заклади освіти для візуалізації шкільного або університетського життя, демонстрації досягнень.

Твіттер відомий своєю короткою формою висловлювань – твітів. Це платформа для швидкого та публічного обговорення різноманітних тем. Користувачі можуть слідкувати за новинами, виражати свої думки та коментувати пости інших. Твіттер часто використовується освітніми закладами для оперативного повідомлення про важливі події, а також для створення обговорень через хештеги.

ТікТок – платформа для створення та споживання коротких відеороликів. Здебільшого популярна серед молоді, вона стала символом креативності та самовираження. Користувачі створюють веселі, танцювальні відео, викликають один одного на творчі завдання. Освітні заклади використовують ТікТок для створення та участі в челенджах, популяризації школи та взаємодії з учнями.

Разом із ростом популярності соціальних мереж в освіті, освітні заклади стали активними учасниками цього цифрового середовища, надаючи можливості для спілкування, навчання та підтримки.

У сучасному інформаційному суспільстві завдяки технологічному прогресу відбувається значне зростання використання різних комунікативних платформ для організації навчального процесу. Серед таких платформ «Ютуб» відіграє особливу роль. На сьогоднішній день кожна українська школа використовує серед інших дистанційну форму навчання. Педагоги активно впроваджують онлайн-ресурси та телевізійні можливості, щоб забезпечити учнів необхідними знаннями та розвивати їхні навички. Для ефективного дистанційного навчання використовується низка інструментів, зокрема ютуб. На цій відеоплатформі доступні освітні матеріали від визнаних педагогів, науковців та артистів, а також науково-популярні ролики та анімації. Це робить ютуб корисним доповненням до інших інструментів навчання, що дозволяє донести до

учнів ключові ідеї та висвітлити події в закладах освіти [71]. На ютуб-каналах шкіл можна знайти різноманітну інформацію, починаючи від навчальних матеріалів і відеоуроків, закінчуючи презентаціями шкільних проєктів, свят та інших заходів. За допомогою відео можна вивчати та відпрацьовувати складні теми, проводити віртуальні екскурсії та знайомити учнів з цікавими фактами. Підсумовуючи, можна сказати, що ютуб є важливим інструментом сучасного освітнього простору, який дозволяє забезпечити якісну та ефективну комунікацію між учасниками навчального процесу, а також розширити можливості для індивідуального та колективного навчання.

У контексті розвитку цифрових технологій освітні заклади все частіше використовують новітні комунікаційні платформи для взаємодії з учнями, батьками та педагогами. Однією з таких платформ, що здобуває популярність, є месенджер «Телеграм». Основною метою створення телеграм-каналу або чату школи є оперативне інформування учнів та їхніх батьків про актуальні події, зміни в розкладі, анонси подій та іншу важливу інформацію [92]. Телеграм дозволяє миттєво донести інформацію до великої аудиторії, організувати діалог та забезпечити зворотний зв'язок. Використання телеграму в якості основного інструменту комунікації дозволяє створити ефективну систему взаємодії між учасниками навчального процесу. Це сприяє оперативності обміну інформацією, збільшує мотивацію до вивчення матеріалу та покращує якість навчального процесу. У телеграмі можлива організація групових чатів для колективної роботи, каналів для одностороннього інформування, а також секретних чатів для конфіденційної комунікації. Також існує можливість використовувати ботів для автоматизації деяких процесів.

Блог є найбільш багатогранним явищем сучасної комунікації. Поява блогу докорінно змінила комунікаційний простір не лише в межах інтернету. Спілкування за допомогою блогів значно випередило використання чатів, форумів і персональних сайтів, ставши невід'ємним компонентом соціального

життя сучасної людини. Специфіка жанру блогу зумовлена поєднанням трьох аспектів: мережевого характеру, діалогічністю та щоденникового дискурсу [72].

Інтернет-блоги у шкільному контексті виступають не лише інструментом інформаційної трансляції, але й платформою для взаємодії, обговорення та створення спільного освітнього простору. Подальший розвиток цього засобу комунікації вимагає уваги до питань технічної інфраструктури, стандартизації та активної участі всіх учасників освітнього процесу.

Введення в освітні процеси електронних систем стає актуальним напрямком розвитку сучасної освіти. Один з таких інструментів – це система «Електронний журнал» (E-Journal), розробка якого розпочалася восени 2020 року під керівництвом Інституту освітньої аналітики [41]. Сервіс електронних журналів та щоденників E-Journal для шкіл вже використовує 4182 школи в 176 містах України станом на 17 лютого 2021 року. Основна мета електронного журналу полягає в автоматизації процесу ведення академічних занять, контролю та моніторингу навчальних досягнень учнів [32]. Також це засіб для зручного доступу батьків до академічних показників їхніх дітей, а також інформування про різноманітні шкільні заходи. Традиційно основна інформація, яка розміщується в електронному журналі, включає оцінки, відвідуваність, домашні завдання та коментарі вчителів. Проте сучасні системи можуть включати додаткові модулі, такі як планування розкладу, анкетування, повідомлення від адміністрації та ін. Використання електронного журналу сприяє створенню інформаційно-комунікативної системи школи, що забезпечує ефективний зв'язок між учителями, учнями та батьками. Ця система дозволяє забезпечити прозорість навчального процесу і підвищити якість освіти. Інтеграція модулів спілкування в електронний журнал дозволяє вчителям оперативно відповідати на запитання, отримувати зворотний зв'язок від батьків та учнів. Батькам доступна опція надсилання повідомлень вчителям та адміністрації, а також отримання інформації про актуальні події в школі. Електронний журнал, таким чином, є не

лише інструментом для ведення записів про навчальну діяльність, а й потужною комунікативною платформою, яка сприяє покращенню взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Е-журнали та інші електронні інструменти для управління та комунікації в школах використовуються в школах за кордоном. Багато країн і навіть окремі шкільні округи активно впроваджують цифрові технології для полегшення адміністративних процесів, покращення звітності та забезпечення більш ефективної комунікації між вчителями, учнями та батьками.

У Швеції популярно використання системи EduAdmin [45], яка об'єднує електронний журнал, систему управління оцінками та інші інструменти для вчителів і адміністраторів. EduAdmin дозволяє вчителям швидко вводити оцінки, а батькам та учням – переглядати актуальні дані через онлайн-доступ.

У Сполучених Штатах, система Infinite Campus [49] широко використовується в школах для управління даними стосовно присутності, успішності та інших аспектів навчання. Вона надає зручний спосіб для батьків та учнів отримувати інформацію через мобільні додатки.

У Фінляндії використовується система Wilma [58], яка не лише включає в себе е-журнал, а й дозволяє вчителям та батькам спілкуватися, обмінюватися повідомленнями та слідкувати за актуальними новинами школи.

Ці приклади демонструють, як е-журнали стають не лише інструментом для введення та перегляду оцінок, але і центральним елементом інтегрованих систем управління, які полегшують взаємодію всіх учасників освітнього процесу.

Отже, онлайн-комунікація середнього загальноосвітнього навчального закладу організовується за допомогою низки інструментів для планування та управління навчальним процесом, серед яких: Google Workspace for Education Classroom – набір іструментів на базі хмарних технологій для спільної роботи, навчання та викладання (Google Classroom, Google Drive, Google Meet, Google Docs, Google Sheets, Google Slides, Google Forms); інструменти Moodle (засоби

для створення структурованих онлайн-курсів, додавання матеріалів, завдань, тестів; автоматизовані перевірки, журнал оцінок; вбудовані форуми; мобільні додатки, які дозволяють отримувати доступ до курсів з мобільних пристроїв); електронні щоденники, журнали; вебсайт школи; сторінки у соціальних мережах, ютуб-канал; групи у месенджерах, соцмережах; блоги. Їхнє інформаційне наповнення складають: відомості про навчальні програми, новини, оголошення, розклад занять, інформацію про вчителів та їх контакти актуальних новин, анонси подій, статті та публікації про діяльність школи тощо (вебсайт школи); відео, фотографії, статті, анонси подій тощо (сторінки шкіл у соціальних медіа); інформація про актуальні події, анонси подій, зміни в розкладі (месенджери); матеріали про актуальні події, анонси подій, зміни в розкладі, висновки та аналіз діяльності школи (блоги); оцінки, інформація про відвідуваність учнів, домашні завдання, коментарі вчителів, розкладу, анкетування, повідомлення від адміністрації (електронні журнали та щоденники).

2.3. Формування інформаційно-освітнього онлайн-простору закладу загальної середньої освіти

У сучасному світі, де технології впливають на всі аспекти життя, освіта також переживає значні зміни. Традиційний освітній простір розширює свої межі, стаючи більш інтегрованим та інтерактивним, завдяки впровадженню інформаційно-комунікативних технологій. Цей процес призвів до формування нової парадигми – інформаційно-освітнього онлайн-простору в закладах загальної середньої освіти [61]. Інформаційно-освітній онлайн-простір – це комплекс взаємопов'язаних інформаційно-комунікативних ресурсів, служб та інструментів, які використовуються для підтримки навчального процесу, педагогічної взаємодії та управління освітнім процесом в цифровому середовищі.

У контексті швидкого розвитку інформаційних технологій та їх впливу на освіту, актуальним стає вивчення процесу формування інформаційно-освітнього онлайн-простору в закладах загальної середньої освіти. Дослідження цього питання дасть змогу краще зрозуміти сутність, структуру та ключові аспекти формування цього простору, а також допоможе визначити напрямки його подальшого розвитку. Відкриваються нові можливості для навчання та набуття знань завдяки розширеним інструментам та ресурсам, доступним в онлайн-середовищі. Інформаційно-освітній онлайн-простір став не лише додатковим засобом навчання, але й простором для спілкування, діалогу та співпраці. Від віртуальних класів до платформ для дистанційного навчання, від відкритих вебінарів до цифрових ресурсів для самостійного опанування – все це створює унікальну інформаційно-освітню екосистему.

Складовими інформаційно-освітнього онлайн-простору закладу загальної середньої освіти є комплекс різноманітних інструментів та ресурсів, створених для ефективного здійснення освітнього процесу та підтримки взаємодії між всіма учасниками.

У першу чергу, важливою складовою є електронний журнал, що дозволяє оперативно вести облік успішності учнів, а також надавати батькам доступ до актуальної інформації про навчання своєї дитини. Вебсайт школи, як центральний інформаційний хаб, містить важливі розділи, такі як розклад занять, оголошення, новини та важливі документи.

Створення та підтримка сторінок у соціальних мережах, ютуб-каналу та груп у месенджерах дозволяє широко представляти життя школи, події, досягнення та спрощує комунікацію між учасниками освітнього процесу. Блоги вчителів або шкільні блоги створюють додатковий канал для детального опису та рефлексії навчальних та позаурочних подій.

Такий інтегрований підхід до створення інформаційно-освітнього простору сприяє не лише оптимізації адміністративних процесів, але й формує сприятливе та відкрите електронне середовище для всіх учасників освітнього процесу.

Все більш поширеними в освітніх установах усього світу стають електронні підручники. Основна мета їх створення полягає в максимізації доступності, інтерактивності та актуальності навчального матеріалу. Поняття «електронний підручник» розтлумачене в Законі України «Про освіту» (п. 5 ч. 1 ст. 1) [8] та Положенні про електронний підручник, затвердженим наказом МОН України від 02.05.2018 № 440 [24]. Електронні підручники створюються для забезпечення доступності якісної освітньої інформації для всіх учнів незалежно від їх географічного розташування, соціального становища або фінансових можливостей. Ці ресурси розширюють горизонти традиційного навчання завдяки інтерактивним елементам, відео, анімаціям та тестам. Це не просто текстовий матеріал, але й інструмент для самостійного дослідження та взаємодії з контентом. Більшість електронних підручників містять текст, ілюстрації, відео, аудіо, інтерактивні завдання та тести. Деякі з них можуть включати форуми, де учні та вчителі можуть обговорювати навчальний матеріал [33]. Електронні підручники, інтегровані з IT-інфраструктурою школи або університету, можуть створити єдину інформаційно-комунікативну систему, що сприяє ефективній взаємодії між учнями, вчителями та батьками. У зазначеному контексті важливим інформаційно-освітнім ресурсом є електронні бібліотеки. До них належить Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти. У ній представлені електронні версії підручників для 1-11 класів, посібники, методичні матеріали у форматі pdf. Електронна бібліотека Інституту модернізації змісту освіти розроблена відповідно до статті 75 Закону України «Про освіту» [8], згідно якої центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки забезпечує створення та функціонування спеціального інформаційного ресурсу в мережі «Інтернет», на якому у вільному доступі в повному обсязі розміщуються безкоштовні

електронні версії підручників або електронні підручники для здобуття повної загальної середньої освіти. Слід зазначити, що учні старшої школи надають перевагу електронним підручникам, натомість школярі початкової та середньої школи обирають паперові варіанти підручників. Однак діти, які зараз перебувають за кордоном, мають можливість продовжити навчання в українських школах завдяки електронним підручникам.

У сучасному цифровому світі важливим інструментом для підтримки та розвитку навчального процесу стають освітні портали. Мета створення освітніх порталів полягає в наданні доступу до якісних навчальних ресурсів, підтримці педагогічних працівників, студентів та учнів, а також в організації ефективної комунікації між всіма зацікавленими сторонами освітнього процесу. Завдання, які виконують освітні портали, включають надання інформації про навчальні програми, методичні матеріали, новини з освітньої сфери, форуми для обговорень, а також різні інтерактивні засоби для онлайн-навчання. Щодо інформації, що розміщується на порталах, вона може бути різноманітною: від стандартних уроків та тестів до відео, інтерактивних презентацій та віртуальних екскурсій. Деякі портали також надають інструменти для створення персоналізованих навчальних планів та трекінгу прогресу учнів.

Освітні портали України не лише надають доступ до знань, але і створюють інформаційно-комунікативну систему. Ця система забезпечує інтеграцію ресурсів, сприяє взаємодії між учасниками освітнього процесу та стимулює співпрацю на різних рівнях. У контексті комунікативної взаємодії, освітні портали дозволяють вчителям, студентам та батькам спілкуватися, ділитися матеріалами, отримувати зворотний зв'язок та підтримку. Актуальна інформація для педагогів, учнів та батьків міститься на таких освітніх порталах:

– Освіта.UA – це освітній портал, який забезпечує новини, аналітику та матеріали з різних напрямків освітньої діяльності в Україні [37]. Цей сайт використовується вчителями школи для підготовки випускників до складання

текстів НМТ. На сайті розміщені різнорівневі тести з 2008 року до 2023 року. За допомогою запропонованих тестів на даному сайті майбутні абітурієнти мають можливість максимально підготуватися до проходження НМТ. Окрім цього Освіта.UA є інформаційним електронним ресурсом, що присвячений освіті в Україні та за кордоном. На сайті публікуються тільки найважливіші з точки зору редакції новини освіти в Україні, що мають загальнодержавне значення. Також в новинах сайту публікуються анонси найбільш важливих подій у сфері освіти в Україні або за кордоном;

– Як пишеться? – корисний ресурс для тих, хто хоче покращити свої навички в українській мові [42]. Під час уроків з української мови вчителі-філологи рекомендують своїм учням користуватися при виконанні завдань, як класних та і домашніх, вищевказаним ресурсом, який містить кілька мільйонів форм слів української мови та дозволяє перевірити учневі написання слова в тому чи іншому відмінку;

– UROK-UA – освітній портал, де можна знайти матеріали для підготовки до уроків, методичні рекомендації та інше [57]. Завдяки порталу UROK-UA вчителі початкової, середньої, старшої школи з будь-якого предмета швидко можуть відшукати цікаві презентації, розробки уроків, конкурси та ігри, ознайомитися з новими методичними рекомендаціями;

– Педрада – портал для освітян України, який надає корисні статті, новини та форум для професійного спілкування [51]. На цьому освітянському порталі вчителі та адміністрація школи може дізнаватися про важливі державні рішення у сфері освіти. Саме тут щодня на вчителів чекають цікаві та актуальні новини освіти України та світу;

– ІНФОСВІТ – освітній портал, який акцентує увагу на актуальних темах освітньої сфери [38]. На цьому порталі освітяни можуть ознайомитися з вакансіями. Це також інтернет-простір для розвитку професійної компетентності

освітян, безкоштовних онлайн-курсів, блогів, щодо пізнання самого себе, тренінгів ефективного мислення;

- Український освітній онлайн-портал для вчителів «На Урок» [53] створює необмежені можливості для обміну досвідом між освітянами;

- Портал «Всеосвіта» [60] містить базу навчальних матеріалів з будь-якого предмету. На сайті зібрані публікації у зручних форматах;

- «Вчитель вчителю, учням та батькам» [55] – це сайт надання практичної допомоги вчителям початкових класів та батькам у плануванні роботи з навчання та урізноманітнення вільного часу школяра.

- Всеукраїнський освітній портал «Острів знань» [50] має на меті створення потужного соціально-освітнього простору, який об'єднає між собою учнів, педагогів та батьків, і призначатиметься не лише для обміну інформацією, а й для обговорення питань і проблем, що виникають в галузі освіти, реального їх розв'язання наявними засобами та ресурсами.

І це лише незначна кількість освітніх платформ, які пропонуються вчителям, учням, батькам. Інформаційні освітні платформи стали вирішальним чинником успіху дистанційного навчання, надавши безліч корисних можливостей для педагогів учнів та їх батьків. Перше й найважливіше – це доступність та гнучкість. Незалежно від того, де знаходиться учень чи вчитель, вони можуть підключитися до платформи й отримати доступ до всіх необхідних навчальних ресурсів. Це дозволяє учням навчатися у зручний для них час, а вчителям – гнучко планувати свою роботу. Додатково сучасні платформи забезпечують високий рівень інтерактивності, нерідко з використанням мультимедійних матеріалів, відео та інтерактивних завдань. Такий підхід сприяє збільшенню мотивації учнів та підтримці їх зацікавленості. Системи управління навчанням також полегшують процес оцінювання роботи учнів. Автоматизоване тестування, відстеження прогресу учнів, генерація звітів – все це виконується швидко та ефективно. Не менш важливою є можливість негайної зворотної

відповіді. Учні можуть отримувати відгук на свою роботу миттєво, що сприяє швидкому виправленню помилок та поглибленню розуміння матеріалу.

Під час карантинних обмежень, спричинених COVID-19, багато шкіл були змушені шукати альтернативні способи організації навчання. Google Classroom дозволив вчителям швидко перейти на дистанційний формат навчання, забезпечивши створення віртуальних класів, завдань, тестів, а також спілкування з учнями. В умовах воєнного стану ця платформа допомогла підтримувати навчальний процес, учні, які вимушено виїхали з України, мали змогу продовжити навчання завдяки доступу до Google Classroom. Ось деякі ключові функції Google Classroom, які допомагають у процесі освіти:

- організація матеріалів: учителі можуть створювати класи, додавати завдання, оголошення та матеріали до тематичних розділів. Це дозволяє учням легко знаходити потрібний їм матеріал;
- завдання та оцінювання: учителі можуть створювати завдання, додавати інструкції та кінцеву дату. Коли учні подають роботу, викладачі можуть легко переглядати, коментувати та ставити оцінки прямо в системі;
- зворотний зв'язок в реальному часі: за допомогою інтеграції з Google Docs, учителі можуть надавати зворотний зв'язок у реальному часі, коли учні працюють над своїми завданнями;
- обговорення: учні можуть ставити питання або вести дискусії в Classroom, що сприяє комунікації та глибшому розумінню матеріалу;
- автоматичне зберігання в Google Drive: усі матеріали класу автоматично зберігаються в Google Drive, що дозволяє легко організувати роботи та мати доступ до них з будь-якого пристрою;
- інтеграція з Google Календарем: для кожного створеного класу автоматично створюється календар, який допомагає слідкувати за термінами подання завдань;

– захист приватності: Google Classroom не відображає реклами та не використовує контент користувачів для рекламних цілей. Це забезпечує приватність та безпеку даних учасників освітнього процесу.

Усі ці функції роблять Google Classroom ефективним засобом для дистанційного навчання, дозволяючи викладачам та учням легко спілкуватися, співпрацювати та слідкувати за навчальним процесом, особливо під час періодів викликів, таких як пандемія COVID-19, війни або інші надзвичайні обставини.

Питання створення ефективного та якісного інформаційно-освітнього онлайн-середовища є актуальним для багатьох країн, включаючи Україну. Вимоги до організації та забезпечення діяльності таких платформ, їх безпеки, актуальності та якості контенту, зручності для користувачів стають все вищими. Адже, на жаль, не всі онлайн-освітні платформи можуть гарантувати високий стандарт навчання, захист особистих даних користувачів та зручний інтерфейс.

Досвід показує, що незважаючи на великий потенціал онлайн-навчання, існують і значущі причини його неефективності. Вони можуть бути пов'язані як з технічним боком питання, так і з особливостями сприйняття інформації через цифрові канали, а також з педагогічними, соціальними та психологічними факторами.

У цьому контексті дослідження проблем, аналіз можливих рішень, а також пошук оптимальних підходів до організації інформаційно-освітнього онлайн-середовища набувають особливої актуальності та важливості.

Отже, формування інформаційно-освітнього онлайн-простору для закладу загальної середньої освіти є відповіддю на сучасні виклики освітнього процесу та потреби сучасного суспільства. Цей простір дозволяє не тільки ефективно інтегрувати новітні технології в навчальний процес, але і створює нові можливості для розвитку освітньої діяльності, підвищуючи якість та доступність освіти. Складовими інформаційно-освітнього онлайн-простору закладів загальної середньої освіти є: освітні вебресурси (електронні підручники;

інтернет-ресурси, розміщені на освітніх вебпорталах; онлайн-тести; матеріали для підготовки до уроків, методичні рекомендації; онлайн-курси, тренінги тощо); портали, сайти; платформи для дистанційного та онлайн-навчання; електронні бібліотеки тощо. Використання цифрових ресурсів забезпечує більш глибоке залучення учнів до процесу навчання, сприяє мотивації до самостійного вивчення матеріалу та розвиває критичне мислення. Використання онлайн-ресурсів також дозволяє вчителям застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня, враховуючи його особливості та потреби.

Однак створення ефективного інформаційно-освітнього онлайн-простору вимагає врахування ряду нюансів. Серед них – необхідність відповідної підготовки педагогічних кадрів, технічне забезпечення, розробка якісного контенту, а також забезпечення безпеки даних учнів і педагогів.

Ураховуючи динамічний розвиток технологій та зростаючі потреби учнів у якісній освіті, інформаційно-освітній онлайн-простір стане ключовим фактором успішності навчального закладу. Його формування та впровадження мають бути об'єктом постійної уваги адміністрації школи, педагогічного колективу, а також громадськості. Створення такого простору не тільки відкриває нові горизонти для освітнього процесу, але і підвищує репутацію закладу освіти на національному та міжнародному рівнях.

Таким чином, представляючи собою інтегрований комплекс технологічних інструментів та ресурсів, інформаційно-комунікативний онлайн-простір загальноосвітніх навчальних закладів стає ключовим фактором для забезпечення ефективної комунікації та управління навчальним процесом.

Вивчення поняття, сутності та структури інформаційно-комунікативного онлайн-простору в рамках загальноосвітнього навчального закладу виявляє його складові, включаючи вебсайти, електронні журнали, інструментарій Google Workspace for Education та Moodle, соціальні мережі та інші онлайн-ресурси. Ця структура виступає фундаментом для взаємодії учасників освітнього процесу.

Аналіз інструментів онлайн-комунікації розкриває їхню організаційну та інформаційну значущість. Google Workspace та Moodle, як ключові інструменти, забезпечують сприятливі умови для спільної роботи, навчання та взаємодії. Електронні щоденники, журнали, вебсайти, соцмережі та блоги є не лише джерелами інформації, але і платформами для висвітлення подій та досягнень.

Формування інформаційно-освітнього простору вимагає комплексного підходу. Забезпечення безпеки даних, розвиток технічної інфраструктури та підвищення кваліфікації педагогічного корпусу є необхідними умовами для стабільної та ефективної функціональності.

Інформаційно-комунікативний онлайн-простір визначається не лише технічною складовою, але й спрямований на поліпшення комунікації та якості освіти. Його динамічність і значущість для сучасного освітнього середовища стають незаперечними факторами, які вимагають постійного вдосконалення та адаптації.

РОЗДІЛ 3

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ОНЛАЙН-ПРОСТІР СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 137 М. КИЄВА З ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

3.1. Інтернет-представництва спеціалізованої школи № 137 м. Києва: завдання, характеристика, результативність функціонування

Спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 137 м. Києва розташована на вулиці Ентузіастів, 7/4. Основний акцент навчального закладу поставлено на поглиблене вивчення англійської мови, що відкриває перед учнями додаткові можливості для майбутнього. В онлайн-просторі школа представлена вебсайтом [31], сторінкою у соціальній мережі «Фейсбук» [39], каналом відеохостінгу «Ютуб» [40], групами у месенджерах «Телеграм» [56] і «Вайбер» [59].

Офіційний вебсайт школи був створений у 2013 році за підтримки School Champion [54], який допомагає школам та іншим навчальним закладам знайти свою цифрову ідентичність в інтернеті, педагогам – більш ефективно проводити заняття, батькам – бути в курсі навчального життя своїх дітей, адміністраторам – відстежувати процес переходу освіти на новий рівень можливостей.

Мета сайту – активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у практику роботи школи, як інструмент мережевої взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Вебсайт школи відповідає нормам статті 30 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII [8] та надає повну інформацію про діяльність закладу та документи відкритого доступу для учнів, батьків. На вебсайті розміщені: Статут закладу освіти; ліцензія на провадження освітньої діяльності; сертифікат про акредитацію освітніх програм; інформація про структуру та органи управління закладу освіти, кадровий склад (згідно з ліцензійними умовами);

освітні програми, які втілюють у закладі; перелік освітніх компонентів, визначених освітніми програмами; інформація про територію обслуговування закладу освіти (закріплює засновник), ліцензований обсяг і фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти, мову (мови) освітнього процесу, наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (якщо проводять), матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами), результати моніторингу якості освіти; річний звіт про діяльність закладу; правила прийому до закладу; умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами; перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання й оплати; інша інформація, оприлюднювана за рішенням закладу чи на вимогу законодавства.

Дизайн вебсайту, заснований на шкільних кольорах, є користувацько-орієнтованим, пропонуючи доступне головне меню та логічно структуровані розділи. Головна сторінка акцентує увагу відвідувача на актуальних новинах, анонсах майбутніх подій та іншій важливій інформації, що дозволяє швидко ознайомитися з актуальною інформацією та подіями шкільного життя. Велику увагу приділено інтерактивному спілкуванню: є можливість ставити запитання та отримувати на них відповіді, що сприяє взаємодії між вчителями, учнями та їхніми батьками.

Технічно сайт відповідає сучасним стандартам: адаптований для мобільних пристроїв, має режим для слабкозорих та забезпечує швидке завантаження. Це не лише зручно, але й підсилює його доступність для широкого кола користувачів.

Структура сайту добре продумана. Основна рубрика «Про школу» включає такі підрозділи: «Історія школи», «Директор та адміністрація», «Склад шкільного колективу», «Дистанційна освіта», «Структура навчального року», «Робочі плани», «Досягнення», «Музей національної гідності», «Символіка школи», «Мережа навчального закладу», «Графік прийому громадян» та «Освітня карта Києва». Усі інформаційні матеріали, документи, які розміщені у вищезазначених

підрозділах є актуальними на даний час. Крім цього на сайті представлені рубрики «Стратегія розвитку», «Батькам», «Учням», «Галерея», «Новини» та «Контакти».

Батьківський розділ містить інформацію щодо прийому дітей до першого класу, рекомендації щодо дистанційного навчання, а також інформацію про батьківські збори, шкільні зустрічі, замовлення електронних учнівських квитків, накази про харчування, поради психолога. Відгуки користувачів можна знайти у відповідному розділі, де батьки, вчителі та учні можуть обговорювати свій досвід використання сайту, а адміністрація школи може отримувати зворотний зв'язок для його подальшого вдосконалення. Батькам надана можливість звертатися за допомогою електронної пошти та телефону для уточнення різноманітних питань.

Рубрика «Новини» регулярно оновлюється інформацією для батьків та учнів, вони можуть дізнатися про всі актуальні заходи, які відбудуться чи вже відбулися у школі. Медіаконтент, представлений на сайті, зокрема у вигляді галереї, дозволяє користувачам зануритися в атмосферу шкільного життя, переглядаючи зображення різних подій. У розділі «Галерея» для перегляду розміщуються фото з історії школи, шкільного життя, фото про шкільні будні; відео, файлові архіви за попередні роки. У рубриці «Новини» адміністрацією школи розміщуються термінові новини щодо життя школи, про які негайно потрібно дізнатися учням, їхнім батькам. Рубрика «Сторінка психолога» покликана надавати психологічну підтримку вчителям, батькам, учням. «Стратегія розвитку» – це рубрика про внутрішню систему забезпечення якості освіти, професійний розвиток вчителів, протидія булінгу, євроінтеграційні реформи в Україні. «Учням» – рубрика, яка вміщує правила внутрішнього розпорядку школи, правила поведінки здобувачів освіти, електронний щоденник, інформацію про роботу учнівського самоврядування.

Комунікація зі спільнотою вирішена через електронну пошту, телефон та соціальні мережі. Зокрема, є посилання на сторінку школи у фейсбуці та ютубі.

Це не лише посилює комунікаційну взаємодію між учасниками освітнього процесу, але й дозволяє ширшому колу осіб дізнаватися про життя школи. Також на сайті передбачена можливість залишати коментарі, що стимулює двосторонній зв'язок між школою та її аудиторією.

Вебсайт школи вирішує комплекс завдань, що охоплюють усі аспекти освітнього процесу та спільноти. По-перше, він служить основним інформаційним ресурсом, де публікуються всі аспекти діяльності навчального закладу: розклади, новини, події, інформація для батьків та учнів. Головною метою є створення доступного і зручного середовища для знаходження актуальної інформації. Друге завдання – надання освітніх ресурсів у вигляді електронних підручників, тестів, довідкових систем. Сайт створює інфраструктуру для дистанційного навчання, підтримки самостійного вивчення та оцінювання знань. Мета полягає в підвищенні якості освіти та розвитку інтерактивного середовища для учнів. Третє завдання – створення платформи для комунікації та співпраці між учасниками освітнього процесу. Це включає віртуальні кабінети для вчителів та учнів, форуми, чати для батьків. Основна ідея – підтримка відкритого діалогу та обміну ідеями для покращення навчального процесу. Крім того, вебсайт архівує новини та події, що надає можливість аналізу ефективності роботи та сприяє постійному вдосконаленню освітнього процесу. Вебсайт забезпечений пошуковою системою для зручності користувачів і має чітку структуру відображення інформації через карту (меню) сайту.

Таким чином, спеціалізована школа № 137 м. Києва активно використовує вебсайт для підтримки навчального процесу, комунікації та взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Сторінка школи у фейсбуці [39] часто стає живим відображенням активності, культури та духу учнів. Це віртуальний майданчик зазвичай слугує містком між школою та громадськістю, включаючи учнів, батьків, вчителів. На сторінці спеціалізованої школи № 137 у фейсбуці регулярно публікуються

новини: події, досягнення учнів, анонси майбутніх заходів та зустрічей. Фото та відеоматеріали допомагають візуалізувати шкільне життя, демонструючи різноманітні заходи, уроки, екскурсії та виставки, такі як:

- Урок з інспектором ДПП «Я – зразковий пішохід» [93];
- Тиждень знань з основ безпеки життєдіяльності [87];
- Олімпійський тиждень [80];
- Перший дзвоник 2023 [82] та ін.

Сторінка у фейсбуці стала ключовою платформою для інтерактивного спілкування та інформування учасників навчально-виховного процесу. З моменту створення сторінки (з 15 вересня 2018 року до початку вересня 2023 року) кількість її підписників зросла до 709 осіб. Протягом трьох місяців (з 01.03.2023 по 01.06.2023) було опубліковано 43 дописи, з яких 7 містили відеоматеріали. Ці дописи отримали понад 1 000 вподобань і були поширені понад 163 рази. Серед них були інформаційні матеріали про шкільні події, новини з життя школи, а також рекомендації та поради від педагогічного колективу. Коментарі до дописів свідчать про активну участь батьків у житті школи та їх зацікавленість у шкільних новинах. Така активність підкреслює важливість сторінки як інструменту комунікації між школою та її учасниками. Важливою особливістю сторінки у фейсбуці є інтерактивність. Батьки та учні можуть залишати свої коментарі, ставити запитання адміністрації школи та вчителям, а також обговорювати різні питання. Це забезпечує прозорість та взаємодію між школою та громадою. Додатково сторінка у фейсбуці містить адресу розташування, посилання на офіційний вебсайт школи, графік роботи та дані для зворотного зв'язку. Сторінка спеціалізованої школи № 137 у фейсбуці – це не просто інформаційний ресурс, це місце, де формується шкільна спільнота, де кожен може висловитися та брати активну участь у житті школи. Така сторінка

дозволяє школі адаптуватися до сучасних реалій комунікації, зближуючи учнів, батьків та педагогічний склад у єдиному інформаційному просторі.

Ютуб-канал [40] спеціалізованої школи лише починає розвиватися, але є яскравим представником того, як сучасні освітні заклади адаптуються до вимог цифрового століття. Від моменту створення каналу 20 вересня 2021 року, він активно набирає підписників і на сьогодні налічує аудиторію в 125 підписників. Це показник поступового розвитку контенту, який школа пропонує. Наприклад, останні опубліковані матеріали були присвячені:

- Уроку з інспектором ДПП «Я – зразковий пішохід» [89];
- Перший дзвоник «За нами – майбутнє! Все буде Україна» [68];
- Останній дзвоник «Україна – світ добра й любові!» [88];
- Реформа харчування «Знаймо» [62].

Щодо змістового наповнення, то в основному – це відеоматеріали, спрямовані на демонстрацію навчального процесу, репортажі зі шкільних заходів. З початку створення було завантажено 34 відеоматеріали. Найбільше переглядів набрали відеоматеріали відкритих уроків у молодших класах. Користувачів найбільше цікавить різноманітність проведених заходів. Число переглядів сумарно складає близько 4391, що свідчить про активність і зацікавленість аудиторії.

Відгуки від спільноти схвальні. Більшість відео отримують понад 300 вподобань, що, в свою чергу, свідчить про якість та релевантність контенту для аудиторії. Зокрема користувачі підкреслюють корисність інструктивних відео та цінують можливість «відвідувати» шкільні заходи віртуально. Комунікація з аудиторією відбувається не лише через коментарі під відео. Школа активно відповідає на запитання, що надходять через особисті повідомлення каналу.

Важлива роль в інформаційно-освітньому онлайн просторі належить групі з батьками в телеграмі [56]. Телеграм дозволяє миттєво обмінюватися

повідомленнями, інформувати батьків про актуальні події, зміни в розкладі, особливості навчального процесу тощо. Педагоги створюють опитування для батьків, щоб отримати їхню думку щодо певних питань або рішень. Всі повідомлення, фото та документи, які були надіслані в групі, завжди залишаються доступними для перегляду. У телеграм-групах батьків ведеться комунікація на широкий спектр тем, починаючи від організаційних питань (розклад, події в школі) і завершуючи актуальними питаннями з освіти та розвитку учнів. Така різноманітність тем підтримує виважену спільноту і робить комунікацію більш комплексною. Однією з ключових переваг телеграм-груп є конфіденційність комунікації. Такий формат стимулює батьків більш відкрито ділитися своїми поглядами та схваленнями. Емоційний тон комунікації може бути різним і залежить від ситуаційного контексту. Зазвичай, батьківські групи орієнтовані на позитивні та конструктивні спілкування, але, звісно, можуть виникати і спірні ситуації, які вимагають об'єктивного вирішення. Таким чином, телеграм-комунікація в батьківських групах є потужним інструментом, який допомагає зблизити школу та сім'ю, полегшити обмін інформацією та створити сприятливу екосистему для навчання та розвитку учнів.

Вайбер [59] є однією з найпопулярніших платформ для миттєвого обміну повідомленнями в деяких країнах, і не дивно, що освітяни використовують його для спілкування з батьками. Шляхом миттєвих повідомлень вчителі можуть швидко інформувати батьків про важливі події, нагадування або зміни в навчальному процесі. Групи в вайбері створюють платформу для двостороннього спілкування, де батьки також можуть задавати питання або ділитися відгуками. Зазвичай, у таких групах обговорюються різні аспекти шкільного життя. Це може включати організацію подій, розклад уроків, анонси важливих подій у школі, а також загальні питання з навчання та виховання учнів. Щодо конфіденційності, вайбер забезпечує достатньо високий рівень приватності, що дозволяє обговорювати особисті питання чи турботи батьків у захищеному середовищі.

Емоційний тон комунікації також може коливатися, але, як правило, прагнення зберегти позитивний та конструктивний спосіб спілкування переважає. Кількісні показники можуть варіюватися в залежності від активності батьків та вчителів. Важливо враховувати, що деякі батьківські групи можуть бути більш активними, ніж інші, залежно від індивідуальних особливостей групи. На сьогодні кількість батьків, які взаємодіють через вайбер, може бути різною в різних класах.

13 вересня 2023 року на базі переддипломної практики було проведено опитування серед педагогічних працівників, батьків, учнів стосовно використання сайту школи, сторінки у фейсбуці, ютубі, чатів батьків у телеграмі та вайбері як інформаційно-комунікаційних джерел. Опитування проходило у Google Forms [46]. У додатку А представлена анкета опитування педагогічних працівників, батьків, учнів стосовно використання сайту школи, сторінки у фейсбуці, ютубі, чатів батьків у телеграмі та вайбері як інформаційно-комунікаційних джерел.

В опитуванні педагогічного колективу взяли участь 13 вчителів. Дослідження показало, що найчастіше педагоги використовують такий інтернет-ресурс як телеграм – 53,8 %. Найчастіше вчителі цікавляться на вищезазначених ресурсах інформацією про навчальний процес – 53,8 %. Серед переваг, які вони виділяють у використаних інтернет-ресурсах, є актуальність подій – 61,5 %. Більше за все педагогів не влаштовують у використанні ресурсів проблеми з комунікацією – 30,8%. Більшість опитуваних вказали зручність інтерфейсу на вебсайті школи, оперативність; частина респондентів зазначила необхідність оновлення на інтернет-ресурсах школи застарілої інформації та фото штату працівників, частіше додавання новин. Переважна кількість респондентів – 30,8% – зазначила, що вони надають перевагу для отримання інформації про життя школи з вебсайту школи, телеграму, фейсбуку. Опитування показало, що педагогічні працівники щоденно відвідують вищезазначені інтернет-ресурси. (ДОДАТОК Б)

В опитуванні батьків взяли участь 53 респондента. Дослідження показало, що найбільше батьки використовують такий інтернет-ресурс як вайбер– 47,2 %. Найчастіше батьки цікавляться на вищезазначених ресурсах інформацією про навчальний процес – 69,8 %. Серед переваг, які вони виділяють у використаних інтернет-ресурсах, є можливість комунікації – 43,4 %. Більш за все батьків не влаштовує у використанні ресурсів відсутність повної інформації – 34%. Більшість опитуваних вказали зручність інтерфейсу на вебсайті школи, оперативність; частина респондентів бажають, щоб на інтернет-ресурсах школи оновили застарілу інформацію та фото штату працівників, частіше додавали новини. Переважна кількість респондентів – 30,2% зазначила, що вони надають перевагу для отримання інформації про життя школи у вайбері. Опитування показало, що батьки щоденно відвідують вищезазначені інтернет-ресурси – 54,7 %. (ДОДАТОК В)

В опитуванні учнів 4–11 класів взяли участь 46 респондентів. Дослідження показало, що найчастіше учні використовують такий інтернет-ресурс як вайбер – 34,8 %. Найчастіше учнів цікавляться на вищезазначених ресурсах інформацією про навчальний процес – 52,2 %. Серед переваг, які вони виділяють у використаних інтернет-ресурсах, є актуальність подій школи – 34,8 %. Більш за все учнів не влаштовує у використанні ресурсів незручність інтерфейсу – 32,6 %. Більшість опитуваних вказали незручність інтерфейсу на вебсайті школи; частина респондентів звернули увагу на необхідність оновлення на інтернет-ресурсах школи застарілої інформації, частіше додавання новин. Переважна кількість респондентів – 34,8% зазначила, що вони надають перевагу для отримання інформації про життя школи через телеграм. Опитування показало, що переважна більшість учнів школи щоденно відвідують вищевказані інтернет – ресурси – 34,8 %, але є і такі, які вкрай рідко відвідують інтернет – ресурси школи. (ДОДАТОК Г)

Аналізуючи результати опитувань серед педагогічного колективу, батьків та учнів, можна визначити деякі тенденції в їхньому ставленні до інтернет-ресурсів школи та комунікаційних платформ.

Перш за все, стає зрозуміло, що різні групи користувачів мають різні переваги щодо платформ: педагоги віддають перевагу телеграму, батьки – вайберу, а учні розділили свої симпатії між вайбером і телеграмом. Це свідчить про важливість розгляду потреб кожної категорії для ефективної комунікації.

Основна ціль відвідування інтернет-ресурсів для всіх груп користувачів – отримання інформації про навчальний процес. Проте, хоча багато хто цінує актуальність інформації, існують деякі недоліки, які не влаштовують користувачів. Серед них – проблеми з комунікацією, відсутність повної інформації та незручність інтерфейсу. Значне число респондентів вказали на необхідність оновлення застарілої інформації на сайті школи та фотографій штату працівників.

У підсумку результати опитувань вказують на велике значення онлайн-комунікацій у сучасному навчальному процесі. Школі варто розглянути зазначені пропозиції для вдосконалення своїх інтернет-ресурсів та покращення взаємодії з усіма учасниками навчального процесу.

Отже, після детального аналізу завдань, характеристик та результативності функціонування інтернет-представництв спеціалізованої школи № 137 м. Києва можна зробити наступні висновки. Інтернет-представництва школи виконують ключові завдання, забезпечуючи доступність інформації про навчальний процес, колектив, події та досягнення учнів для широкого кола користувачів. Завдяки віртуальному представництву школи в мережі, батьки, учні та інші зацікавлені сторони можуть отримати оперативний доступ до актуальної інформації.

Характеризуючи функціонування інтернет-представництв, можна виділити наступні переваги: оперативне оновлення інформації, наявність зручного інтерфейсу, висока доступність для користувачів та актуальність поданих даних.

Проте деякі аспекти потребують додаткового удосконалення, зокрема, оновлення фотографій працівників, посилення комунікаційного аспекту та регулярне додавання новин.

Визначаючи результативність функціонування, можна стверджувати, що інтернет-представництва школи відповідають основним потребам своєї цільової аудиторії. Проте для підвищення ефективності взаємодії з користувачами та покращення якості наданої інформації необхідно враховувати зауваження та пропозиції користувачів.

В цілому, інтернет-представництва спеціалізованої школи № 137 м. Києва є важливим інструментом для підтримки комунікації, просування освітніх послуг та представлення школи в цифровому просторі. Подальше їх удосконалення сприятиме зміцненню позитивного іміджу школи та підвищенню якості взаємодії з учасниками навчального процесу.

3.2. Віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва

Інформаційно-освітній простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва представляє собою комплексний, структурований набір засобів, сервісів та ресурсів, спрямованих на забезпечення ефективного навчального процесу у відповідності до сучасних технологічних та освітніх стандартів.

Вебсайт школи виступає як центральний елемент цього простору. Він не тільки розповідає про історію закладу, педагогічний склад, актуальні новини та анонси подій, але й служить платформою для інтерактивної взаємодії між учнями, вчителями та батьками. На сайті розміщено посилання на Інститут модернізації змісту освіти щодо електронних версій підручників (1-11 класи), що дозволяє швидко знаходити і вивчати потрібний матеріал, незалежно від місця перебування учня.

З погляду додаткової освіти та саморозвитку школа активно пропонує посилання на популярні освітні платформи, такі як: «На Урок» [53], «Всеосвіта» [60], «Освіта.іа» [36], «Вчитель вчителю, учням та батькам» [55], «Острів знань» [50] та ін. Учителі плідно співпрацюють із зазначеними платформами: відвідують різноманітні вебінари; створюють конспекти уроків; задають домашнє завдання; використовують онлайн-тести під час уроків.

Google Classroom [43] відіграв надзвичайно важливу роль у підтримці навчального процесу в спеціалізованій школі № 137 під час двох криз – пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення росії в Україну. У складних умовах цієї подвійної загрози, коли звичайний спосіб життя був втрачений, ця освітня платформа стала справжнім рятівником для педагогічних спільнот України.

Учителі школи використовують Google Classroom для створення віртуальних класів, де вони розміщують навчальний матеріал, завдання, тести та інші ресурси для забезпечення доступу учнів до необхідної інформації. Google Classroom також дозволяє вчителям взаємодіяти з учнями через коментарі та обговорення, що сприяє активній комунікації в навчальному процесі.

Учні, у свою чергу, мають зручний інструментарій для отримання завдань та їх виконання. Це віртуальне середовище дозволяє їм працювати над матеріалами в будь-який час та з будь-якого місця, сприяючи гнучкості в навчанні.

Google Workspace for Education як інтегрована платформа розширює можливості вчителів та учнів. Спільне використання документів, презентацій, таблиць та інших ресурсів забезпечує колективну роботу. Крім того, Google Workspace дозволяє забезпечити безпеку даних та контроль доступу до матеріалів.

Ці інструменти стають не лише засобами для реалізації технологічного потенціалу, а й каналами для активної взаємодії, створюючи нові можливості для навчання та сприяючи формуванню сучасного освітнього середовища.

Спеціалізована школа № 137 використовує електронні підручники, що дозволяє забезпечити учнів сучасними та інтерактивними матеріалами. Вони надають доступ до актуального контенту для кожного предмету.

Для оцінки рівня засвоєння матеріалу школа використовує різноманітні онлайн-тести. Це дозволяє якісно виміряти успішність учнів та адаптувати навчальний процес під їхні потреби.

Використання платформ для дистанційного та онлайн-навчання, зокрема Google Classroom та Moodle, є стандартом для організації віртуальних класів, де учителі розміщують завдання, матеріали, а учні можуть взаємодіяти та співпрацювати в онлайн-середовищі.

Школа надає доступ до онлайн-курсів та тренінгів для вчителів, що сприяє їхньому професійному розвитку. Ці ресурси дозволяють вчителям ознайомлюватись з новітніми методиками та педагогічними техніками.

Для забезпечення учнів необхідною літературою та ресурсами для самостійного вивчення, школа використовує електронні бібліотеки, які містять книги, наукові статті та інші розвивальні матеріали.

Такий широкий спектр використання освітніх інструментів відображає не лише технологічну готовність школи, але й її прагнення до високого стандарту якості та доступності освіти для всіх учасників освітнього процесу.

Отже, віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва є не лише технологічно вдосконаленим, а й вкрай функціональним і динамічним середовищем для навчання та розвитку учнів. Ефективне використання віртуальних кабінетів, освітніх вебресурсів, порталів, інформаційних платформ та інших інструментів сприяє покращенню якості навчання та залученню учнів до активного вивчення. Наявність сервісів для викладачів спрощує їхню професійну діяльність, забезпечуючи ефективні інструменти для оцінювання, аналізу та планування. Це робить процес

викладання більш організованим та спрямованим на досягнення конкретних навчальних цілей.

Важливо відзначити, що віртуальне оточення сприяє індивідуалізації процесу навчання, дозволяючи вчителям адаптувати матеріали та завдання під конкретні потреби кожного учня. Також комунікація через віртуальні середовища розширює можливості співпраці між учнями, вчителями та батьками, створюючи інтерактивне навчання та сприяє взаєморозумінню в освітньому процесі.

3.3. Досягнення, проблеми, перспективи розвитку інформаційно - комунікативного онлайн – простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва

Сучасний світ переживає інформаційний бум, де цифрові технології і інтернет стають невід'ємною частиною життя кожної людини. Освіта не є винятком. Спеціалізована школа № 137 м. Києва активно втілює в життя принципи інформаційної ери, розширюючи свої горизонти завдяки онлайн-простору. Інтеграція школи в цифровий світ не тільки сприяє ефективному навчанню, але й відкриває нові можливості для комунікації, обміну досвідом та самореалізації. Однак, як і будь-які нововведення, інформаційно-комунікативний онлайн-простір школи має свої досягнення, проблеми та перспективи розвитку.

Вебсайт спеціалізованої школи № 137 [31] має численні переваги, які підкреслюють його важливість для шкільної спільноти та освітнього процесу. По-перше, цей ресурс поступово втілює себе як центральний інформаційний хаб для учнів, вчителів, батьків та інших зацікавлених сторін. Він служить місцем, де можна швидко знайти актуальні новини, оголошення, інформацію про заходи та інші важливі події шкільного життя. Це особливо важливо в сучасному світі, де інформація повинна бути легкодоступною та своєчасною. По-друге, дизайн та інтерфейс сайту були розроблені так, щоб відповідати потребам сучасного

користувача, забезпечуючи зручність та інтуїтивність користування. Це сприяє залученню відвідувачів та сприяє їх задоволенню від взаємодії з сайтом. По-третє, вебсайт служить вітриною досягнень шкільної спільноти. Тут регулярно публікуються успіхи учнів у навчанні, наукових дослідженнях, спортивних змаганнях та інших конкурсах. Це не тільки відображає високий стандарт навчання в школі, але й мотивує учнів до нових досягнень. Все це свідчить про те, що вебсайт спеціалізованої школи № 137 став не лише додатковим інструментом комунікації, а й важливою частиною ідентичності та бренду школи, підкреслюючи її сучасний підхід до освіти та зв'язку зі спільнотою.

Хоча вебсайт спеціалізованої школи № 137 має свої досягнення, існують також певні проблеми, які заслуговують на увагу. Перш за все, структура сайту може бути не завжди інтуїтивно зрозумілою для відвідувачів, що призводить до складнощів при пошуку потрібної інформації. Незрозумілі меню та велика кількість вкладених сторінок може збивати користувачів з пантелику. Другою проблемою є актуальність контенту. Іноді інформація на сайті застаріла або не відображає останніх новин та подій, що робить сайт менш корисним для відвідувачів, які шукають актуальну інформацію. Також можливі технічні недоліки, такі як іноді некоректне відображення на мобільних пристроях або періодичні збої в роботі сервера. Ці проблеми можуть відвертати відвідувачів і створювати фрустрацію під час користування сайтом. Враховуючи важливість інтернет-присутності для сучасних освітніх установ, необхідно регулярно аналізувати роботу сайту, виявляти та усувати існуючі проблеми, щоб забезпечити якісну взаємодію з його користувачами.

Перспективи розвитку вебсайту спеціалізованої школи № 137 мають великий потенціал, враховуючи динаміку сучасних технологій та зростаючі потреби користувачів в якісній онлайн-освіті. По-перше, з появою новітніх технологій можна очікувати інтеграції шкільного сайту з віртуальною реальністю чи доповненою реальністю, що надасть можливість глибшого занурення у

навчальний процес або віртуальні екскурсії. По-друге, можлива інтеграція з різними електронними ресурсами та платформами для проведення дистанційних занять, додаткового навчання або консультацій з учителями. По-третє, враховуючи потребу в індивідуалізації навчання, сайт може розширити свої функції для створення персональних навчальних планів, трекінгу прогресу учня та адаптації контенту згідно з інтересами та потребами кожного учня. По-четверте, з урахуванням значення спільноти, може бути розвинена секція для спілкування батьків, вчителів та учнів, щоб обговорювати різні питання, ідеї або події. Нарешті, з урахуванням глобалізації освіти та міжнародного співробітництва, можна очікувати, що вебсайт школи розширить свою присутність не тільки на українському ринку, але й на міжнародному рівні, забезпечуючи обмін досвідом, знаннями та культурними цінностями з іншими країнами. Отже, перспективи розвитку вебсайту спеціалізованої школи №137 мають всі шанси зробити його сучасним, ефективним та відповідним потребам сучасного освітнього простору.

Фейсбук-сторінка спеціалізованої школи № 137 [39] досягла низки важливих успіхів, які підкреслюють її значимість у контексті сучасної освіти та спілкування з громадськістю. По-перше, сторінка стала ефективною платформою для оперативного інформування батьків, учнів та вчителів про останні новини, події та зміни у навчальному процесі. Це дозволило швидко реагувати на різноманітні ситуації та забезпечувати своєчасну взаємодію між усіма зацікавленими сторонами. По-друге, присутність у соціальних мережах збільшила розпізнаваність та авторитет школи не лише в локальному співтоваристві, але й на ширшому рівні, забезпечуючи позитивний імідж та залучення нових учнів. Таким чином, фейсбук-сторінка спеціалізованої школи № 137 стала важливим інструментом для реалізації стратегії комунікації, залучення та розвитку освітнього процесу, підтвердивши свою ефективність і необхідність у сучасному освітньому просторі.

Незважаючи на великий потенціал та можливості, які надає фейсбук-сторінка спеціалізованої школи № 137, існують деякі проблеми та виклики, з якими стикається адміністрація та користувачі:

- нерегулярне оновлення інформації: іноді інформація на сторінці може оновлюватися не регулярно або бути неповною;
- коментарі та відгуки: сторінка може отримувати негативні відгуки або коментарі, які вимагають від адміністрації швидкої та компетентної реакції;
- досягнення цільової аудиторії: не завжди контент, який розміщується на сторінці, досягає своєї цільової аудиторії через особливості алгоритмів фейсбук;
- технічні проблеми: іноді можуть виникати проблеми з завантаженням контенту, фотографій або відео, що призводить до обмеження функціональності сторінки;
- безпека та конфіденційність: зберігання та обробка особистої інформації учнів та батьків на платформі фейсбук може створювати питання щодо їх конфіденційності;
- недостатній ресурсний потенціал: управління сторінкою вимагає відповідних ресурсів – часу, навичок та зусиль для створення високоякісного контенту, якого може бракувати у шкільній адміністрації.

У світлі цих проблем важливо забезпечувати постійний моніторинг та адаптацію стратегії ведення сторінки, щоб відповідати сучасним викликам та потребам користувачів.

Перспективи фейсбук-сторінки спеціалізованої школи № 137 відкривають нові горизонти для ефективного зв'язку між школою, учнями та їхніми батьками, а також підвищення видимості школи в мережі. Ось деякі з цих перспектив:

- поліпшення взаємодії: з використанням новітніх інструментів фейсбуку для організації онлайн-заходів, таких як вебінари, живі трансляції чи опитування, можна досягти більшої взаємодії з аудиторією;

- освітній контент: сторінка може стати платформою для розміщення навчальних матеріалів, відеоуроків, методичних рекомендацій, які допоможуть учням у дистанційному навчанні;
- рекламні можливості: використання таргетованої реклами дозволить привернути увагу більшої аудиторії до шкільних заходів, проєктів та ініціатив;
- підвищення прозорості: регулярне інформування про новини школи, плани, досягнення учнів та педагогічного колективу зміцнить довіру спільноти до школи;
- партнерство та співпраця: сторінка може сприяти залученню партнерів для реалізації освітніх проєктів, набору спонсорів та взаємодії з іншими освітніми установами.

Враховуючи динамічний розвиток технологій та зміну освітнього простору, фейсбук-сторінка спеціалізованої школи № 137 має всі шанси стати ключовим засобом комунікації та розвитку в майбутньому.

Ютуб-канал спеціалізованої школи № 137 став місцем, де розкривається креативний і освітній потенціал закладу. Серед його основних досягнень можна виділити:

- зростання підписників: школа привернула увагу багатьох користувачів, які стали активними підписниками та переглядачами контенту;
- інтерактивний контент: завдяки використанню сучасних медіа-інструментів, відео стали більш динамічними, інтерактивними та цікавими для молодшої аудиторії;
- взаємодія зі спільнотою: через коментарі та зворотний зв'язок, школа змогла встановити більш тісний контакт з батьками та учнями, дізнавшись про їхні потреби, бажання та побажання;

– партнерства та спонсорство: високий рівень активності та якість контенту може привернути партнерів та спонсорів для реалізації спільних проєктів.

Враховуючи вищезазначене, ютуб-канал спеціалізованої школи № 137 став ефективним інструментом для популяризації освітнього процесу, залучення широкої аудиторії та підтримки дистанційного навчання. Однак, існують певні аспекти, що потребують вдосконалення. По-перше, регулярність публікацій може бути нестабільною, що знижує активність підписників і втрату інтересу до контенту каналу. По-друге, недостатній рівень технічної якості відео може спричинити зниження загального враження від навчального матеріалу. Іншими словами, якість зображення, звуку та монтажу може бути не на високому рівні. Крім цього, можливі випадки обмеженої взаємодії з підписниками через відсутність відгуків на коментарі, а також недостатнє оновлення контенту згідно з актуальними освітніми трендами та потребами аудиторії. Це може призвести до відчуття ізоляції серед спільноти підписників. Також важливим є відсутність систематичних та цілеспрямованих рекламних кампаній для просування каналу, що обмежує його розвиток та зростання популярності серед потенційної аудиторії.

З урахуванням вищезазначеного, хоча ютуб-канал спеціалізованої школи № 137 вже зробив значний внесок у комунікацію, існує низка аспектів, які потребують уваги та оптимізації для подальшого розвитку та досягнення більшої ефективності. Збільшення інвестицій у якість відеоконтенту, включаючи високоякісне зображення, чіткий звук та професійний монтаж, може залучити більше підписників і сприяти активнішій взаємодії. Інтенсивніше спілкування з підписниками, реагування на їхні коментарі та побажання, може підсилити почуття спільноти та залученості. Іншою перспективою є розширення тематики відео, включаючи в себе не тільки інформаційні ролики, а й навчальні матеріали, інтерв'ю з вчителями, випускниками, презентації проєктів учнів та інші заходи

школи. Також розробка партнерства з іншими освітніми каналами, блогерами та експертами може забезпечити обмін контентом, просування та досягнення більш широкої аудиторії. Враховуючи вищезазначене, ютуб-канал спеціалізованої школи №137 має величезний потенціал для подальшого розвитку, вдосконалення якості освіти та зміцнення зв'язків зі своєю спільнотою.

Досягнення телеграм-чатів з батьками демонструють адаптивність освітньої системи до сучасних комунікаційних тенденцій. Переваги використання телеграму:

- миттєвість комунікації: завдяки телеграм-чатам, школа може негайно донести до батьків важливу інформацію;
- збільшення взаємодії: чати сприяють активній участі батьків у шкільному житті, надаючи можливість швидко долучитися до дискусій або внести свої пропозиції;
- архівація інформації: усі повідомлення, надіслані в чаті, зберігаються, що дає змогу батькам згодом повернутися до важливої інформації та переглянути її;
- формування спільноти: телеграм-чати стають місцем, де батьки можуть взаємодіяти не тільки з адміністрацією школи, але й між собою, обговорюючи спільні питання та ділячись досвідом;
- економія часу та ресурсів: відсутність потреби у паперовій розсилці або особистих зустрічах для передачі оперативної інформації оптимізує роботу педагогічного колективу та знижує шкільні витрати.

Таким чином, впровадження телеграм-чатів у спілкуванні з батьками виявилось ефективним рішенням для спеціалізованої школи № 137, сприяючи покращенню комунікації та зміцненню відносин між школою та сім'ями учнів.

Виявлено деякі виклики ефективному використанню телеграм-чатів. Основні з них наступні:

- інформаційний шум: у великих групах може виникати багато повідомлень, які не завжди є релевантними до загальної теми обговорення. Це може ускладнювати пошук важливої інформації та розсіювати увагу учасників;
- збільшення конфліктних ситуацій: відсутність безпосереднього контакту може підштовхувати до агресивніших повідомлень або непорозумінь між учасниками;
- проблеми з конфіденційністю: чати в телеграмі, якщо вони не налаштовані як приватні, можуть бути вразливими до зовнішніх порушень конфіденційності;
- технічні труднощі: не всі батьки можуть бути знайомі з використанням телеграму, що може призвести до пропуску важливої інформації або до неможливості взаємодії в чаті;
- перевантаженість вчителя: необхідність постійно відслідковувати активність у групі, відповідати на запитання. Дискусії можуть збільшити робоче навантаження вчителів чи адміністрації.

Таким чином, хоча телеграм-чати з батьками відкривають нові можливості для комунікації, їх впровадження та управління також потребують особливого підходу та уваги для забезпечення ефективності та безпеки спілкування.

Перспективи використання телеграм-чатів у комунікації з батьками підкреслюють важливість сучасних комунікаційних інструментів в контексті освітньої сфери. У майбутньому можливе розширення функціоналу таких чатів, наприклад, інтеграція з іншими освітніми платформами або введення ботів для автоматизації рутинних запитів. Також для підвищення ефективності комунікації можна розглядати створення тематичних підгруп для обговорення конкретних питань, наприклад, додаткового навчання, спортивних заходів чи культурних проєктів. З урахуванням швидкого розвитку цифрових технологій та зростання потреби в ефективних засобах комунікації, телеграм-чати з батьками мають всі

шанси стати незамінним інструментом у взаємодії між школою та сім'ями її вихованців.

Перспективи вайбер-чатів відкривають нові горизонти для педагогічної та адміністративної взаємодії з родинами учнів:

- інтенсивніша взаємодія: завдяки миттєвим повідомленням школа може оперативно інформувати батьків про актуальні події, зміни в розкладі або особливі заходи;

- миттєвий зворотній зв'язок: батьки мають можливість швидко висловити свої побажання, зауваження або поставити запитання, на яке вони отримають відповідь у найкоротший термін;

- спільнота підтримки: утворення таких чатів може сприяти формуванню сильної спільноти батьків, які діляться досвідом, ресурсами та підтримкою між собою.

З урахуванням швидкого розвитку технологій та змін у способах комунікації, вайбер-чати мають великий потенціал для подальшого вдосконалення і глибшої інтеграції в освітній процес школи № 137.

Проблеми вайбер-чатів з батьками виявляються у декількох ключових аспектах:

- у великих групових чатах часто виникає велика кількість повідомлень, серед яких можуть загубитися важливі повідомлення від адміністрації або вчителів;

- часто батьки можуть обговорювати особисті аспекти поведінки дитини в загальному чаті, що порушує принципи конфіденційності;

- не всі батьки можуть мати доступ до сучасних смартфонів або стабільного інтернет-з'єднання, що ускладнює їх участь у чатах;

- часом у чатах можуть виникати конфлікти між батьками або з вчителями, і без відповідної модерації такі ситуації можуть загострюватися;

– вчителі та адміністрація можуть надсилати занадто багато повідомлень, що спричиняє інформаційне перевантаження серед батьків;

– незважаючи на великий потенціал вайбер-чатів у комунікації між школою та родинами учнів, необхідно враховувати вищезазначені проблеми і розробляти стратегії їх подолання для забезпечення ефективної взаємодії.

Позитивні результати та переваги використання вайбер-чатів з батьками спеціалізованої школи № 137 є такими:

– оперативність інформування: швидке сповіщення батьків про новини, події, зміни в розкладі чи організаційні моменти стало зручнішим та оперативнішим завдяки чатам у вайбері;

– двостороння комунікація: вчителі та адміністрація школи можуть одержувати відгуки від батьків у режимі реального часу, що поліпшує взаєморозуміння між школою і родиною;

– спільнота батьків: чати стимулюють спілкування між батьками, допомагаючи формувати спільноту, яка може об'єднатися для різних шкільних проєктів або ініціатив;

– зручність для батьків: батьки, які через різні причини не можуть відвідувати батьківські збори особисто, отримали можливість залишатися в курсі всіх новин і подій завдяки чатам у вайбері;

– економія часу та ресурсів: немає потреби в друкованих листівках чи спеціальних зборах, якщо є можливість швидко повідомити батьків про важливі питання через месенджер.

Отже, використання вайбер-чатів у спеціалізованій школі № 137 значно підвищило ефективність комунікації з батьками, надаючи можливість оперативно реагувати на різноманітні ситуації та залучати батьків до активної участі у житті школи.

У перспективі важливим етапом в управлінні та розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору школи буде врахування результатів опитувань, які дозволять визначити специфічні потреби та переваги різних груп користувачів.

Аналіз отриманих відгуків та пропозицій від учнів, вчителів, батьків дозволить виокремити ключові аспекти функціоналу та ефективності вже існуючих інструментів. Це врахування забезпечить можливість вдосконалення та доповнення існуючих сервісів, щоб вони краще відповідали конкретним потребам кожної групи. Зокрема, результати опитування можуть вказувати на необхідність розвитку додаткових функцій для зручності батьків у відстеженні освітнього прогресу своїх дітей або покращення можливостей взаємодії для вчителів. Такий підхід до розвитку онлайн-простору буде сприяти побудові більш адаптованого та вдосконаленого середовища, що відповідає потребам всіх учасників освітнього процесу, сприяючи ефективнішій комунікації та співпраці всіх сторін.

Крім того, результати опитувань виявили особливості використання різних інструментів різними категоріями користувачів. Учні висловили певні побажання, вчителі – стосовно інструментів для проведення уроків та оцінювання, а батьки – щодо засобів для моніторингу прогресу своїх дітей. Розуміння цих потреб та пріоритетів дозволить школі не лише підтримувати існуючі інструменти, але й активно вдосконалювати їх, спрямовуючи ресурси на те, що є дійсно важливим для кожної групи користувачів.

Узагальнення та адаптація функціоналу платформи на основі зворотного зв'язку від різних учасників освітнього процесу допомагає створити інклюзивне та ефективне середовище, де всі стейкхолдери відчують себе зручно та підтримано.

Інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 відзначається рядом значущих досягнень. Перш за все, успішно впроваджено

Google Workspace for Education Classroom, що сприяє ефективній спільній роботі вчителів і учнів. Використання цього інструментарію дозволяє створювати інтерактивні уроки, сприяти обміну навчальним матеріалом і надає можливість здійснювати оцінювання в електронному форматі.

Створено і підтримується вебсайт школи, який слугує інформаційним центром для учнів, вчителів і батьків. Він містить розклад занять, актуальні новини, інформацію про події та досягнення учнів і вчителів. Створені та підтримуються активні сторінки школи в соціальній мережі «Фейсбук» та ютуб-каналі, що сприяє підвищенню відомостей про шкільне життя серед широкого загалу та створює позитивний імідж у навчальній громадськості.

Однак існують певні проблеми, зокрема, необхідно постійно вдосконалювати та адаптувати інформаційно-освітні інструменти до зростаючих потреб користувачів. Проблемами також можуть бути технічні неполадки, що можуть виникати в процесі роботи з онлайн-платформами.

У перспективі планується розширення функціоналу електронних журналів та більш активне використання блогів для взаємодії вчителів, учнів і батьків. Розглядається можливість впровадження додаткових хмарних технологій для поліпшення спільної роботи та зручного доступу до навчальних ресурсів.

Також важливим напрямком розвитку є активна взаємодія з батьками через різноманітні месенджери та соціальні мережі, що дозволяє підтримувати зв'язок та інформувати про важливі події в житті школи.

Загалом, спеціалізована школа визнає важливість створення сучасного та функціонального інформаційно-освітнього простору і прагне вдосконалювати його відповідно до зростаючих потреб освітнього процесу та вимог сучасного інформаційного суспільства.

Отже, враховуючи значущий потенціал інформаційно-комунікативних технологій, спеціалізована школа № 137 демонструє високий рівень адаптації до вимог сучасного освітнього середовища. Впровадження Google Workspace for

Education Classroom та Moodle надає можливість ефективного спілкування, спільної роботи та навчання. Електронні журнали, вебсайт, соцмережі, ютуб-канал створюють обширний інформаційно-освітній простір, що забезпечує доступність інформації для всіх учасників освітнього процесу.

Таким чином, детальний аналіз інтернет-представництва та інформаційно-освітнього онлайн-простору дозволяє визначити, що школа № 137 активно використовує сучасні технології для сприяння навчальному процесу та забезпечення ефективного комунікаційного середовища для всіх учасників освітнього процесу.

Щодо перспектив розвитку, шляхом подальших інвестицій у технічне оновлення, розвиток педагогічної експертизи та активне залучення вчителів і учнів до процесів творчого співробітництва, школа може відзначити себе як лідера в цифровому освітньому просторі, забезпечуючи високий стандарт якості та доступність для всіх учасників освітнього процесу.

Проте серед проблем важливо визначити технічні аспекти, такі як необхідність постійного удосконалення інфраструктури та забезпечення стійкості мережі для забезпечення безперебійності навчального процесу. Також важливим є розвиток педагогічної експертизи та навичок вчителів для повноцінного використання інноваційних технологій у навчальному процесі.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що інформаційний простір школи добре структурований та функціонує ефективно, але існують завдання щодо подальшого удосконалення технічних засобів та розширення можливостей для активної взаємодії учасників освітнього процесу. Передбачається вдосконалення методів використання інформаційних ресурсів та впровадження нових технологій для підвищення якості освіти. Зазначені проблеми слід розглядати як можливості для подальшого зростання та розвитку школи в умовах сучасного цифрового середовища.

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети та поставлених завдань у кваліфікаційній роботі було узагальнено наукові знання про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору в загальноосвітніх закладах України на прикладі спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови; виявлено досягнення, проблеми, а також окреслено перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва.

Проаналізовано стан наукової розробки теми та її джерельну базу. Вивчено нормативні-правові документи, які стосуються проблематики дослідження. Серед них Закони України «Про освіту», «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про повну загальну середню освіту» тощо; постанови Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади», «Про затвердження Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності», «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних вебсайтів органів виконавчої влади» та ін.; наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України «Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного вебпорталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування вебсайтів органів виконавчої влади», наказ Міністерства цифрової трансформації України «Про затвердження вимог до дизайну та порядку погодження проектів дизайну офіційних вебсайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади та офіційних вебресурсів, що пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, та Єдиного вебпорталу Кабінету Міністрів України» та ін. Також вивчено нормативно-правову базу організації діяльності закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. Важливими

джерелами дослідження інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови стали її офіційний вебсайт, сторінка школи у фейсбуці, ютуб-канал, чати в телеграмі та вайбері. З'ясовано, що джерельна база є повною та вичерпною для вивчення теми кваліфікаційної роботи.

Опрацьовано публікації науковців, які вивчають формування інформаційно-комунікативного онлайн простору в Україні загалом, застосування сучасних інформаційних технологій у закладах загальної середньої освіти. Аналіз наукових публікацій свідчить про актуальність обраної теми дослідження, про необхідність постійного вивчення й узагальнення інформації про формування інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладів загальної середньої освіти України з метою підвищення результативності функціонування їх інтернет-представництв, що відображають багатогранну діяльність та інформаційні комунікації закладів середньої освіти.

Обґрунтовано використання в кваліфікаційній роботі як загальнонаукових (аналіз, синтез, спостереження, порівняння, опис), так і спеціальних (джерелознавчий, бібліографічний, методи опитування: анкетування та інтерв'ю) наукових методів дослідження.

Розкрито поняття, сутність, структура інформаційно-комунікативного онлайн-простору закладу загальної середньої освіти. Інформаційно-комунікативний онлайн-простір у загальноосвітніх закладах – це цілісна система, яка об'єднує технологічну базу, освітні ресурси, інструменти взаємодії та адміністративні засоби. Його створення спрямоване на підтримку усього навчального процесу, сприяння взаємодії між учасниками освітнього процесу та ефективного управління освітнім середовищем. Цей онлайн-простір створено для забезпечення можливості гнучкого, індивідуалізованого та ефективного навчання в умовах сучасного цифрового середовища. Він відкриває шлях для реалізації індивідуального підходу до навчання, враховуючи інтереси та потреби

кожного учня, сприяючи формуванню ключових компетентностей для успішного життя в цифровому суспільстві.

Охарактеризовано інструменти онлайн-комунікації загальноосвітнього навчального закладу. До таких інструментів належать: Google Workspace for Education Classroom – набір інструментів на базі хмарних технологій для спільної роботи, навчання та викладання (Google Classroom, Google Drive, Google Meet, Google Docs, Google Sheets, Google Slides, Google Forms); інструменти Moodle (засоби для створення структурованих онлайн-курсів, додавання матеріалів, завдань, тестів; автоматизовані перевірки, журнал оцінок; вбудовані форуми; мобільні додатки, які дозволяють отримувати доступ до курсів з мобільних пристроїв); електронні щоденники, журнали; вебсайт школи; сторінки у соціальних мережах, ютуб-канал; групи у месенджерах, соцмережах; блоги. Їхнє інформаційне наповнення складають відомості про навчальні програми, новини, оголошення, розклад занять, інформацію про вчителів та їх контакти актуальних новин, анонси подій, статті та публікації про діяльність школи тощо (вебсайт школи); відео, фотографії, статті, анонси подій тощо (сторінки шкіл у соціальних медіа); інформація про актуальні події, анонси подій, зміни в розкладі (месенджери); матеріали про актуальні події, анонси подій, зміни в розкладі, висновки та аналіз діяльності школи (блоги); оцінки, інформація про відвідуваність учнів, домашні завдання, коментарі вчителів, розкладу, анкетування, повідомлення від адміністрації (електронні журнали та щоденники). Інтеграція цих інструментів сприяє оптимізації організаційних питань та формує сприятливе середовище для взаємодії усіх учасників освітнього процесу, віддзеркалюючи багатогранність та динаміку сучасної школи.

Висвітлено формування інформаційно-освітнього онлайн-простору закладу загальної середньої освіти. Інформаційно-освітній онлайн-простір – це комплекс взаємопов'язаних інформаційно-комунікативних ресурсів, служб та інструментів, які використовуються для підтримки навчального процесу,

педагогічної взаємодії та управління освітнім процесом в цифровому середовищі. Складовими інформаційно-освітнього онлайн-простору закладів загальної середньої освіти є: освітні вебресурси (електронні підручники; інтернет-ресурси, розміщені на освітніх вебпорталах; онлайн-тести; матеріали для підготовки до уроків, методичні рекомендації; онлайн-курси, тренінги тощо); портали, сайти; платформи для дистанційного та онлайн-навчання; електронні бібліотеки тощо. Використання цифрових ресурсів забезпечує більш глибоке залучення учнів до процесу навчання, сприяє мотивації до самостійного вивчення матеріалу та розвиває критичне мислення. Використання онлайн-ресурсів також дозволяє вчителям застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня, враховуючи його особливості та потреби.

З'ясовано завдання, охарактеризовано та визначено результативність функціонування інтернет-представництв спеціалізованої школи № 137 м. Києва. До інтернет-представництв школи належать вебсайт, сторінка у соціальній мережі «Фейсбук», канал відеохостінгу «Ютуб», групи у месенджерах «Телеграм» і «Вайбер». Інтернет-представництва школи забезпечують доступність інформації про навчальний процес, колектив, події та досягнення учнів для широкого кола користувачів. Завдяки віртуальному представництву школи в мережі, батьки, учні та інші зацікавлені сторони можуть отримати оперативний доступ до актуальної інформації. З метою визначення результативності функціонування інтернет-представництв спеціалізованої школи № 137 м. Києва було проведено опитування серед педагогічних працівників, батьків, учнів стосовно використання сайту школи, сторінки у фейсбуці, ютубі, чатів батьків у телеграмі та вайбері як інформаційно-комунікаційних джерел. Аналіз результатів засвідчив наступне. Загалом, всі зазначені інтернет-представництва використовуються педагогічною, учнівською та батьківською спільнотами школи. Однак, було виявлено переваги кожної із зазначених спільнот стосовно використання того чи іншого інтернет-

представництва. Так, педагоги надають перевагу використанню вебсайту школи, телеграму, фейсбуку; батьки – вайберу; учні – розділили свої симпатії між вайбером і телеграмом. Це свідчить про важливість розгляду потреб кожної категорії для ефективної комунікації. Основною ціллю відвідування інтернет-ресурсів для всіх груп користувачів є отримання інформації про навчальний процес. Характеризуючи функціонування інтернет-представництв, визначено наступні переваги: оперативне оновлення інформації, наявність зручного інтерфейсу, висока доступність для користувачів та актуальність поданих даних. Проте деякі аспекти потребують додаткового удосконалення, зокрема, оновлення фотографій працівників, посилення комунікаційного аспекту та регулярне додавання новин. Загалом, інтернет-представництва спеціалізованої школи № 137 м. Києва є важливим інструментом для підтримки комунікації, просування освітніх послуг та представлення школи в цифровому просторі. Подальше їх удосконалення сприятиме зміцненню позитивного іміджу школи та підвищенню якості взаємодії з учасниками навчального процесу.

Охарактеризовано віртуальний інформаційно-освітній онлайн-простір спеціалізованої школи № 137 м. Києва. Центральним елементом цього простору є шкільний вебсайт, який слугує платформою для інтерактивної інформаційно-освітньої взаємодії між учнями, вчителями та батьками завдяки розміщеній на ньому інформації та надання доступу до освітніх ресурсів. Серед рекомендованих педагогами школи освітніх платформ: «На Урок», «Всеосвіта», «Освіта.ua», «Вчитель вчителю, учням та батькам», «Острів знань» та ін. Учителі плідно співпрацюють із зазначеними платформами: відвідують різноманітні вебінари; створюють конспекти уроків; задають домашнє завдання; використовують онлайн-тести під час уроків. Важлива роль у підтримці навчального процесу в спеціалізованій школі № 137 під час пандемії COVID-19 та російсько-української війни належить Google Classroom. Загалом, поєднання в інформаційно-освітньому просторі школи освітніх вебресурсів, порталів, інформаційних

платформ та інших інструментів створює передумови ефективної реалізації освітніх завдань, планування, здійснення аналізу, оцінювання, залучення та активізації учнів, професійного зростання педагогів.

Виявлено досягнення, проблеми та окреслено перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва. До досягнень можна віднести створення цілісної системи, яка об'єднує в собі технологічну базу, освітні ресурси, інструменти взаємодії та адміністративні засоби. Сформований у школі інформаційно-комунікативний онлайн-простір забезпечує підтримку навчального процесу, сприяє взаємодії між учасниками освітнього процесу. Серед виявлених проблем: можливі складнощі з пошуком інформації на вебсайті через його недосконалу структуру, наявність на сайті застарілої інформації, некоректне відображення вебсайту на мобільних пристроях або періодичні збої в роботі сервера; нерегулярне оновлення інформації у фейсбуці, недостатній ресурсний потенціал управління сторінкою у фейсбуці, проблеми з конфіденційністю інформації, проблеми з завантаженням контенту, фотографій або відео, що призводить до обмеження функціональності сторінки; нерегулярність публікацій на ютуб-каналі, недостатній рівень технічної якості відео, обмежена взаємодія з підписниками через відсутність відгуків на коментарі, недостатнє оновлення контенту згідно з актуальними освітніми трендами та потребами аудиторії; інформаційний шум, який заважає комунікації в чатах, конфліктні ситуації, проблеми з конфіденційністю, технічні труднощі, перевантаженість вчителів та адміністрації через необхідність постійно відслідковувати активність у групі, відповідати на запитання.

Зважаючи на окреслені проблеми, можна визначити перспективи розвитку інформаційно-комунікативного онлайн-простору спеціалізованої школи № 137 м. Києва. Серед них удосконалення структури вебсайту школи, інтеграція шкільного сайту з віртуальною реальністю, з різними електронними ресурсами та платформами для проведення дистанційних занять, додаткового навчання або

консультацій з учителями, розширення функцій сайту для створення персональних навчальних планів, трекінгу прогресу учня та адаптації контенту згідно з інтересами та потребами кожного учня, розвиток секції для спілкування батьків, вчителів та учнів, регулярне оновлення інформації (в тому числі і на інших інтернет-представництвах школи). Перспективним є використання інструментів фейсбуку для організації онлайн-заходів, таких як вебінари, живі трансляції, опитування для досягнення більшої взаємодії з аудиторією; розміщення у фейсбуці навчальних матеріалів, відеоуроків, методичних рекомендацій, які допоможуть учням у дистанційному навчанні; залучення спонсорів, партнерів для реалізації освітніх проєктів, організація взаємодії з іншими освітніми установами. Для подальшого розвитку та досягнення більшої ефективності шкільного ютуб-каналу вбачається необхідним збільшення інвестицій у якість відеоконтенту; інтенсивніше спілкування з підписниками; розширення тематики відео за рахунок навчальних матеріалів, інтерв'ю з вчителями, випускниками, презентації учнівських проєктів; розробка партнерства з іншими освітніми каналами, блогерами та експертами для обміну контентом, просування та збільшення аудиторії. Стосовно чат-комунікації, перспективним є інтеграція з іншими освітніми платформами або введення ботів для автоматизації рутинних запитів.

Розвиваючи складові інформаційно-комунікативного онлайн-простору школи, слід врахувати виявлені під час опитування переваги, зауваження, пропозиції освітян, учнівської та батьківської спільнот, спрямовуючи ресурси на те, що є дійсно важливим для кожної групи користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996. Поточна редакція 01.01.2020. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992. № 2657-ХІІ. Поточна редакція 27.07.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

3. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998. № 74/98-ВР. Поточна редакція 01.03.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

4. Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру : Закон України від 08.06.2000. № 1809-ІІІ. Поточна редакція 01.07.2013. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-14#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI. Поточна редакція 27.10.2022. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.05.2011. Поточна редакція 13.05.2011. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012. № 5207-VI. Поточна редакція 30.05.2014. База даних

«Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
(дата звернення: 13.11.2023).

8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017. № 2145-VIII. Поточна редакція 02.07.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

9. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017. № 2155-VIII. Поточна редакція 01.01.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 20.11.2023).

10. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017. № 2163-VIII. Поточна редакція 17.08.2022. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
(дата звернення: 20.11.2023).

11. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019. № 2704-VIII. Поточна редакція 25.06.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

12. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020. № 463-IX. Поточна редакція 05.06.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. (дата звернення: 11.11.2023).

13. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020. № 1089-IX. Поточна редакція 31.03.2023. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>. (дата звернення: 11.11.2023).

14. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану : Закон України від 15.03.2022. № 2126-IX. Поточна редакція 15.03.2022. База

даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

15. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова КМУ від 04.01.2002. №3-2002-п. Поточна редакція 04.01.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

16. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності : Постанова КМУ від 30.12.2015. № 1187. Поточна редакція 20.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п#Text> (дата звернення: 06.07.2023).

17. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних вебсайтів органів виконавчої влади : Постанова КМУ від 12.06.2019. №493-2019-п. Поточна редакція 12.06.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-п#Text> (дата звернення: 06.07.2023).

18. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова КМУ від 09.12.2020. № 1236. Поточна редакція 24.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-п#Text>(дата звернення: 13.11.2023).

19. Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади : Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002. № 327/225. (дата звернення: 06.07.2023).

20. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади : Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України,

Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25.11.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-02#Text> дата звернення: 13.11.2023).

21. Про затвердження Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій навчання загальноосвітніх навчальних закладів : Наказ МОН України від 20.05.2004. № 407. Поточна редакція 28.09.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0730-04#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

22. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси : Наказ МОН, молоді та спорту України від 01.10.2012 . № 1060. Поточна редакція 19.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

23. Про затвердження Положення про електронний підручник : Наказ МОН України від 02.05.2018. № 440. Поточна редакція 12.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-18#Text> (дата звернення: 13.11.2023).

24. Про введення в дослідну експлуатацію програмного модуля електронних щоденників та журналів закладів загальної середньої освіти ПАК «АІКОМ» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2020 № 1545. *Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.* URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/600/04a/8dd/60004a8dd2332432107953.pdf> (дата звернення: 06.07.2023).

25. Про затвердження вимог до дизайну та порядку погодження проектів дизайну офіційних веб-сайтів (веб-порталів) органів виконавчої влади та офіційних веб-ресурсів, що пов'язані з діяльністю органів виконавчої влади, та Єдиного веб-порталу Кабінету Міністрів України : Наказ Міністерства цифрової трансформації України від 23.06.2022. № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0785-22#Text> (дата звернення: 06.07.2023).

26. Про початок нового 2022/2023 навчального року в умовах воєнного стану» : Наказ від 23.08.2022. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2022/8/31/86.pdf> (дата звернення: 15.07.2023).

27. Про роботу закладів освіти міста Києва з 01 вересня 2022 року : Наказу МОН України від 31.08.2022. №18 (дата звернення: 06.07.2023).

28. Про організацію освітнього процесу у закладах освіти міста Києва у 2022/2023 навчальному році в умовах воєнного стану : Наказ від 31.08.2022. № №86. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2022/8/31/86.pdf>. (дата звернення: 15.07.2023).

29. ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги. Київ: Департамент України, 2015. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=64013 (дата звернення: 15.07.2023).

30. ДСТУ 3017:2015 Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. Київ: Департамент України, 2015. URL: https://lib.mphu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf (дата звернення: 15.07.2023).

Офіційні сайти/портали підприємств, установ, організацій та їхні офіційні сторінки у соціальних мережах

31. Головна – Спеціалізована школа I-III ступенів № 137 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови. *Офіційний вебсайт*. URL: <http://school137.kiev.sch.in.ua>.

32. Електронні щоденники та журнали. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://e-journal.iea.gov.ua>.

33. Електронний підручник. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://oplatforma.com.ua/question/555-shcho-take-elektronniy-pdruchnik?tokenCoock=none>.

34. Міністерство освіти і науки України – нова українська школа. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
35. Онлайн-школа «На Урок» для учнів. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://naurok.ua> (дата звернення: 21.11.2023).
36. Освіта.UA. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://osvita.ua> (дата звернення: 21.11.2023).
37. Освіта в Україні та за кордоном. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua>. (дата звернення: 21.11.2023).
38. Освітні ресурси Інтернету – Освітні портали. URL: <https://sites.google.com/site/osvitnires/osvita/osvitni-portali> (дата звернення: 21.11.2023).
39. Спеціалізована школа № 137. *Офіційна сторінка у соціальній мережі «Фейсбук»*. URL: https://www.facebook.com/sch137/?locale=ru_RU. (дата звернення: 20.11.2023).
40. Спеціалізована школа № 137. *Офіційна сторінка у соціальній мережі «Ютуб»*. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCy-iofjPoBPlhZQdUY0t1kA> (дата звернення: 20.11.2023).
41. Про введення в дослідну експлуатацію програмного модуля електронних щоденників та журналів закладів загальної середньої освіти ПАК «АІКОМ». Головна | *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/600/04a/8dd/60004a8dd2332432107953.pdf>. (дата звернення: 21.11.2023).
42. Як пишеться? *Офіційний вебсайт*. URL: <https://yak-pyshetsya.com>. (дата звернення: 21.11.2023).
43. Classroom. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://classroom.google.com/u/0/> (дата звернення: 21.11.2023).

44. Classroom Management Tools & Resources – Google for Education. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://classroom.google.com/h> (дата звернення: 21.11.2023).
45. EduAdmin. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.eduadmin.com>. (дата звернення: 11.11.2023).
46. Google. *Офіційний вебсайт*. URL: https://www.google.com/intl/uk_UA/drive/ (дата звернення: 21.11.2023).
47. Google Workspace. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://workspace.google.com/intl/uk/> (дата звернення: 21.11.2023).
48. Internet World Stats. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.internetworldstats.com/stats.htm> (дата звернення: 11.11.2023).
49. Infinite Campus. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.infinitecampus.com> (дата звернення: 11.11.2023).
50. Ostriv.in.ua. *Офіційний вебсайт*. URL: <http://ostriv.in.ua> (дата звернення: 21.11.2023).
51. Pedrada.com. *Офіційний вебсайт*. URL: <http://pedrada.com.ua>. (дата звернення: 15.10.2023)
52. Pinterest. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://ua.pinterest.com> (дата звернення: 21.11.2023).
53. Naurok.ua. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://naurok.ua> (дата звернення: 21.11.2023)
54. Schoolchampion. *Офіційний вебсайт*. URL: http://schoolchampion.in.ua/pro_school_champion/ (date of access: 22.11.2023).
55. Teacher.at.ua. *Офіційний вебсайт*. URL: <http://teacher.at.ua> (дата звернення: 21.11.2023)
56. Telegram Web. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://web.telegram.org/k/> (date of access: 22.11.2023).

57. UROK-UA. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://urok-ua.com/> (дата звернення: 21.11.2023)
58. Wilmaan kirjautuminen. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://helsinki.inschool.fi> (дата звернення: 27.11.2023).
59. Viber. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://www.viber.com/ua/> (дата звернення: 22.11.2023).
60. Vseosvita.ua. *Офіційний вебсайт*. URL: <https://vseosvita.ua> (дата звернення: 21.11.2023).

Наукові, навчальні та довідкові видання

61. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: Монографія. Київ, 2008. 684 с. (дата звернення: 05.10.2023).
62. Готувати може кожен. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Ютуб»*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=pnw_PuMYq7o&t=8s (дата звернення: 21.11.2023).
63. Глущенко О. О., Мурашко Л. С. Інформаційне представлення середніх шкіл в Інтернеті: проблеми та перспективи розвитку. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2019. С. 85.
64. Грабченко А., Федорович В., Гаращенко Я. Методи наукових досліджень: навч. посібник. Харків: НТУ «ХП», 2009. 142 с.
65. Гриньова О. М., Поліщук О. В. Інформаційне забезпечення системи освіти в контексті розвитку інформаційного суспільства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. С. 115.
66. Гуревич Р. Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання: навч. посіб. Київ, 2020. 120 с.

67. Думанський Ю. В. Інформаційне представлення навчального закладу в Інтернеті: основні аспекти та інструменти. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Педагогічні науки. 2017. с. 78–76.
68. За нами – майбутнє. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Ютуб»*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ve7mNEkbw-s> (дата звернення: 21.11.2023).
69. Застосування методики тестування на уроках української мови та літератури як засіб формування ключових компетентностей. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-metodiki-testuvannya-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-yak-zasib-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-26851.html> (дата звернення: 21.11.2023).
70. Іванова О. Оптимізація інформаційного представлення шкіл в інтернет-просторі: навч. посіб. Київ, 2019. 85 с.
71. Інноваційні технології на уроках математики. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-innovaciyni-tehnologi-na-urokah-matematiki-226498.html>. (дата звернення: 21.11.2023).
72. Конференції Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/51.pdf> (дата звернення: 04.10.2023).
73. Кравченко Н. Особливості використання соціальних мереж у процесі інформаційного представлення закладів освіти: навч. посіб. Львів, 2020. 68 с.
74. Крамаренко Н. М. Маркетинговий менеджмент в освіті: навч. посібник. Київ, 2015. 200 с.
75. Кремень В. Г. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: Український контекст: навч. посіб. Київ, 2016. 180 с.
76. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні: Інноваційні аспекти. Київ, 2019. 220 с.

77. Кручиніна Т. Архів електронної спадщини. *Довідник секретаря та офіс-менеджера*. 2016. Вип. 4. С. 27–28.
78. Литвинова Т. П., Теперикова Т. І. Інтернет-маркетинг в системі вищої освіти: навч. посібник. Київ, 2018. 200 с.
79. Максименко О. В. Інформаційне представлення середніх шкіл в Інтернеті: проблеми та шляхи вирішення. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. Вип. 6 (60). С. 236–243.
80. Олімпійський тиждень. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук»*. URL: <https://www.facebook.com/100063792570815/posts/pfbid0aebQzDdsAg9fKWp4CWXJUquX6rFxbncXdbW3Nvr8AXMftzE3S1SQiBeZccB1LF5nl/> (дата звернення: 21.11.2023).
81. Освіта в Україні та за кордоном. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua>. (дата звернення: 21.11.2023).
82. Перший дзвоник_2023. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук»*. URL: <https://www.facebook.com/100063792570815/posts/pfbid02GwkRkUhiKJoHQkbQ91HNGVhjJpTkQ2Moc9dSY1kYYRAqR7v6zjLBsiDeeAQcjc8l/> (дата звернення: 21.11.2023).
83. Рузавін Г. *Методологія наукового дослідження*. Київ, 2003. 100 с.
84. Сахаровська Л. В. Маркетингові засоби інформаційного представлення школи в Інтернеті. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Маркетинг. 2014. Вип. 1(39). С. 101–104.
85. Соціальні мережі: поняття, історія виникнення. *Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека*. URL: <https://zounb.zp.ua/resource/zaporizkyukray/zaporizhzhya-bibliotechne/fahova-osvita/socialni-merezhi-piv#q1> (дата звернення: 05.11.2023).

86. Степанова М. Інформаційне представлення закладів загальної середньої освіти в інтернет-просторі: проблеми та перспективи: навч. посіб. Київ, 2021. 115 с.

87. Тиждень_знань_з_основ_безпеки_життєдіяльності. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук».* URL: <https://www.facebook.com/100063792570815/posts/pfbid022oJcp72zCtneWYmwzBmKf3qddh61mLSYW6R2sRTea8rCoY9bJjieJRgqqJhPZvt8l/> (дата звернення: 21.11.2023).

88. Україна – світ добра й любові. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Ютуб».* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Q5oVX3M-moY> (дата звернення: 21.11.2023).

89. Урок з інспектором ДПП. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Ютуб».* URL: <https://www.youtube.com/watch?v=GUTsanYCu1o> (дата звернення: 21.11.2023).

90. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ: колективна монографія / за ред. В. Ю. Бикова, О. П. Пінчук. Київ, 2019. 186 с.

91. Шевченко А. О. Маркетинг в освіті: навч. посібник. Київ, 2014. 150 с.

92. Що варто знати вчителю про Telegram. *Освітній проект «На Урок» для вчителів.* URL: <https://naurok.com.ua/post/scho-var-to-znati-vchitelyu-pro-telegram> (дата звернення: 10.11.2023).

93. Я_зразковий_пішохід. *Офіційна сторінка спеціалізованої школи № 137 у соціальній мережі «Фейсбук».* URL: <https://www.facebook.com/100063792570815/posts/pfbid0SNHfQtK4CYYa2iSKGpQesaH2CwycXkHXvP1EPpHhXWgxi39bAeXt3KqPB9Gwgdr7l/> (дата звернення: 20.11.2023).

94. Яким має бути шкільний сайт: будуємо конструктивний діалог зі світом. *Освітній проект «На Урок» для вчителів*. URL: <https://naurok.com.ua/post/yakim-mae-buti-shkilniy-sayt-buduemo-konstruktivniy-dialog-zi-svitom>. (дата звернення: 21.11.2023).

95. Digital Storytelling as a Tool for Effective School Communication / J. Hovi, M. Vaaja, L. Toikka. *Journal of Educational Administration*. 2017. Vol. 55, No. 5. P. 605–620.

96. Online Communication and School Choice: An Analysis of Charter School Websites / S. K. Tompkins. *Journal of Research on Technology in Education*. 2016. Vol. 49, No. 1-2. P. 54–71.

97. School Websites as Information and Communication Platforms: A Case Study of Finnish Basic Schools / M. Vaaja, J. Hovi. *International Journal of Information and Communication Technology Education*. 2014. Vol. 10, No. 3. P. 29–39.

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

АНКЕТА ОПИТУВАННЯ СЕРЕД ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
БАТЬКІВ, УЧНІВ СТОСОВНО ВИКОРИСТАННЯ САЙТУ ШКОЛИ,
СТОРІНКИ У ФЕЙСБУЦІ, ЮТУБІ, ЧАТІВ БАТЬКІВ У ТЕЛЕГРАМІ ТА
ВАЙБЕРІ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Умовні позначення:

* - обов'язкове поле для заповнення;

- потрібно вибрати лише один варіант відповіді.

1. Які інтернет-ресурси спеціалізованої школи №137 Ви використовуєте найчастіше?*

- Вебсайт школи
- Сторінка у Facebook
- YouTube
- Telegram
- Viber

2. Яку інформацію Ви найчастіше шукаєте на вказаних ресурсах?*

- Новини школи
- Інформація про навчальний процес
- Анонси подій
- Відеоматеріали
- Інше:.....

3. Які переваги Ви виділяєте у використанні вказаних інтернет-ресурсів?*

- Актуальність інформації
- Зручність інтерфейсу
- Можливість комунікації
- Відсутність реклами
- Інше:.....

4. Що Вас не влаштовує у використанні цих ресурсів?*

- Недостатня актуальність інформації
- Незручний інтерфейс
- Відсутність певної інформації
- Проблеми з комунікацією
- Інше:.....

5. Які покращення або зміни б ви хотіли бачити на інтернет-ресурсах школи?

.....

6. Якому із зазначених інтернет-ресурсів Ви надаєте перевагу для отримання інформації про життя школи?*

- Вебсайт школи
- Сторінка у Facebook
- Ютуб-канал
- Telegram
- Viber
- Інше:.....

8. Як часто Ви відвідуєте вказані ресурси?*

- Щоденно
- 1-2 рази на тиждень
- Раз на місяць
- Рідше

Примітка: розроблено автором

ДОДАТОК Б

ОПИТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ

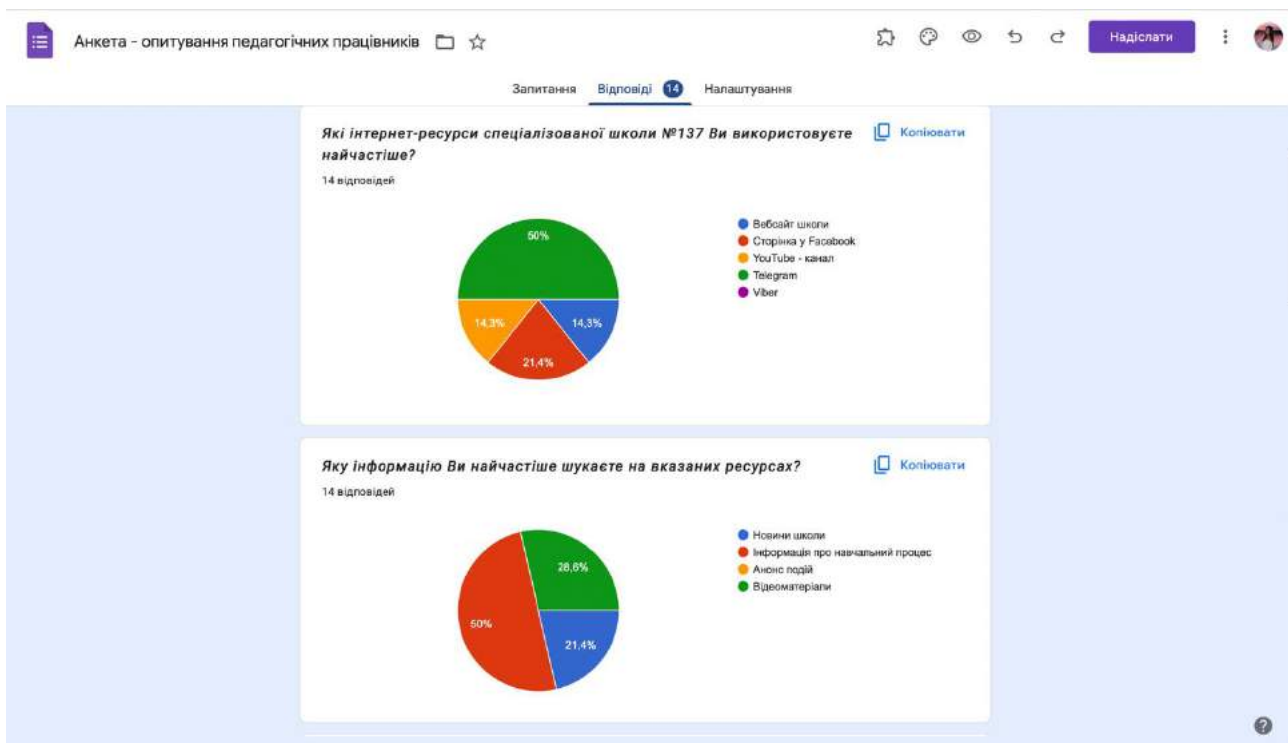

Рисунок 1 – Фрагмент відповідей респондентів-членів педагогічного колективу на питання анкети (у %)

ДОДАТОК В ОПИТУВАННЯ БАТЬКІВ

Рисунок 1 – Фрагмент відповідей респондентів-батьків на питання анкети (у %)

ДОДАТОК Г

ОПИТУВАННЯ УЧНІВ

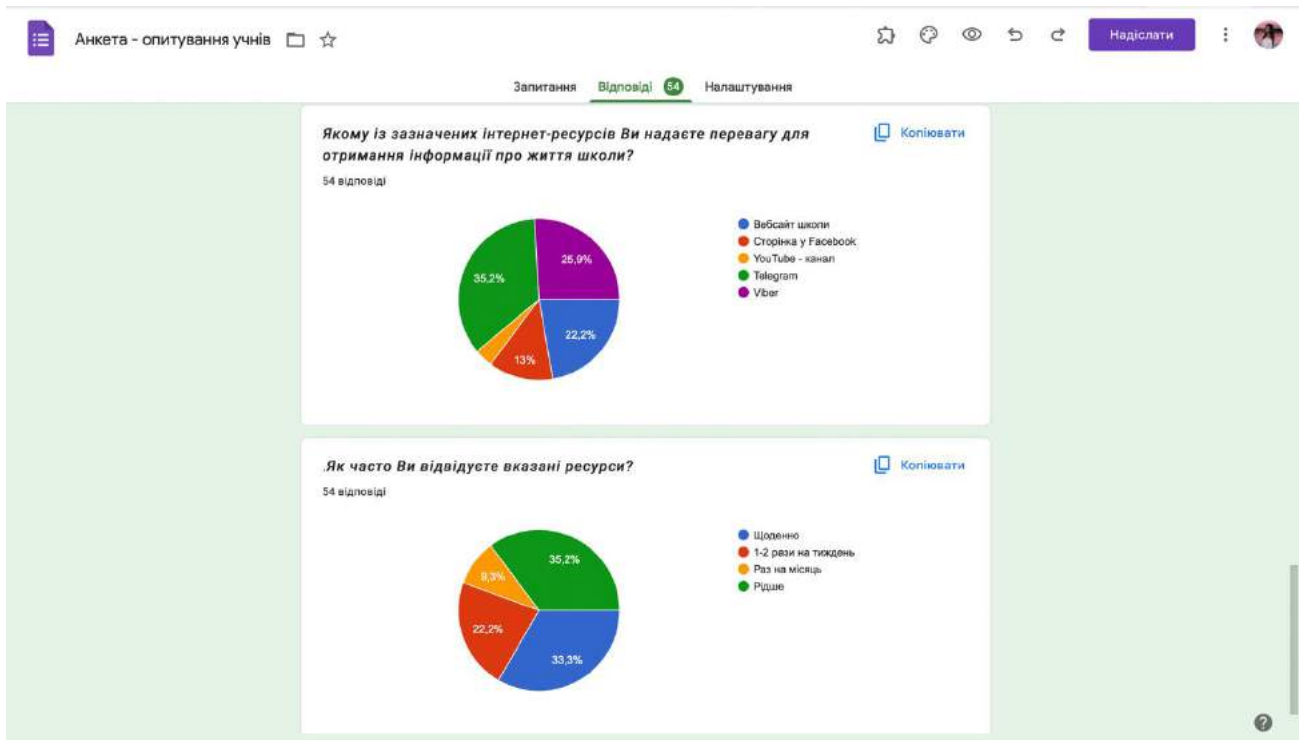

Рисунок 1 – Фрагмент відповідей респондентів-учнів на питання анкети (у %)